

1937.

JULIUS—AUGUSZTUS

ERDÉSZETI LAPOK

LXXXVI. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

7—8. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Megindították 1862-ben WAGNER KÁROLY és DIVALD ADOLF

Felelős szerkesztő

BIRÓ ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1937. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek.

(Telefon: 1-237-22.)

Krónika.

1. *A tűzifa legmagasabb ára.*

A hivatalos lap július 4-i 149. száma közli a m. kir. minisztérium 4450/1937. számú rendeletét, amellyel felhatalmazást kap a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter úr, hogy a belföldi tűzifa legmagasabb árát a földművelésügyi miniszter úrral együtt, akár közvetlenül, akár pedig az alsó-fokú közigazgatási hatóságok útján megállapíthassa.

Ránk nézve ez a rendelkezés, illetőleg felhatalmazás nem meglepetés.

Hónapokkal ezelőtt utaltunk már arra, hogy a tűzifa-áraknak a fogyasztók felé való kialakítását nem tartjuk egészségesnek.

Rámutattunk arra is, hogy a fogyasztók óriási tömegével szemben az erdőgazdaság és a fakereskedelem nem lesznek elég erősek az elhatározó jelentőségű kormány-beavatkozás meggátlására.

Ma a kérdést tisztán az erdőgazdaság szempontjából nézzük.

Kétségtelen, hogy a legmagasabb ár felső árhatár, amelyiknél magasabbat senki nem követelhet és nem is fizethet.

Ennek az intézkedésnek a védő hatása tehát csak a fogyasztó felé érvényesül.

A közbeeső kéz számítása ezzel a rendelkezéssel a termelő felé egyáltalán nincs korlátozva.

A termelői árakat tehát, ha *csak* a legmagasabb árakat állapítják meg, a kereskedelem újból és pedig igen rövid időn belül, saját tetszése szerint fogja megszabni.

A 4—5 évvel ezelőtt történtek ebből a szempontból már nyújtottak bizonyos tanúságot s mi a magunk részéről egy cseppet sem óhajtjuk azt, hogy az akkori viszonyok visszatérjenek.

Szükségesnek tartjuk tehát, hogy emellett a minimális árak, vagyis az a legkisebb összeg, amit a termelő mindenkor megkaphat, szintén megállapítást nyerjenek.

Kétségtelen, hogy az ármegállapításnak ez a módja a kereskedelem kereseti lehetőségeit is korlátok közé szorítja.

Nem tudjuk azonban belátni, miért legyen a termelő az egyedüli réteg, akinek végeredményében a fogyasztó érdekében életbeléptetett intézkedések következményeit viselnie kell.

Mert kétségtelen, hogy ha a legkisebb termelői ár biztosítása elmarad, az árszabályozás minden következményét, már a gazdasági élet természeténél fogva is, a termelő viseli.

Ezt pedig a magunk részéről nem tartjuk kívánatosnak.

2. Erdőgazdaság és energiagazdálkodás.

Az talán szokatlannak tetszik, hogy a két fogalom egymásmellé kerül a címben.

Úgy érzem azonban, valahogyan mégis csak rá kell mutatnunk arra az esztelen pazarlásra, amit természeti kincseinkkel évezredek óta folytatunk.

Mert az, amit ezen a téren gazdálkodásnak szoktak nevezni, a legtökéletesebb iskolapéldája a minden számítást sárbatipró rablógazdálkodásnak.

Vegyük csak előlről a dolgot.

Miért is van, vagy volt az emberiségnek az energiaforrásokra szüksége.

A legelső mozgatóerő: az emberi és állati munkaerő egysége aránylag csekély erőt tud csak kifejteni.

Nagyobb erőszükséglet esetén annyi egységet kellett összehozni, hogy azok célszerű felhasználása még igen komplikált szerkezetek mellett is nehézséget okozott volna.

Az első, az ember által igénybevett természetes energiaforrás a vízi erő, helyhez, a második a szél ereje, időjárás-hoz van kötve.

Egyik sem volt tehát alkalmas arra, hogy ennek az alapján a technikát a helytől és az időjárástól függetleníteni és a munkagépeket bárhol beállítva állandóan üzemben tartani lehetett volna.

A harmadik és legfontosabb energia előállítás módhoz, a tűz erejének felhasználásához 1000, sőt 10.000 éveken át az erdők fája szolgáltatta a nyersanyagot.

Ez a nyersanyag is úgyszólván napról-napra fogyott és csak nagyon későn jött rá az emberiség arra, mekkora szükség van az elhasznált készletek pótlására.

A géptechnika erőteljesebb fejlődéséhez az alapot a föld addig elrejtett kincseinek: a kőszénnek és az olajnak a feltárása és használatbavétele adta meg.

A kettő közül a szén talán 2—300 éves, az olaj pedig alig 100 éves multra tekinthet vissza.

Mindaddig, amíg a bányászati kutatások a nagyobb széntelepüléseket fel nem tárták, jelentősebb iparüzemek csak vízi erő mellett, vagy olyan helyeken létesültek, ahol a közeli erdőségek akár a gépek hajtásához, akár vegytani, vagy egyéb műveletek elvégzéséhez szükséges tüzelőfát bőségesen szolgáltatták.

A tűzifát általában kétszeresen meghaladó kalorikus értékű kőszén használata a gőzgépek fejlődésének nyitott igen nagy teret annál is inkább, mert ez egyhelyben nagy mennyiségben található, s aránytalanul nagyobb tüzelőértékű szénnel, melynek úgy előállítási, mint szállítási költsége egy erőegységre vonatkoztatva sokkal kevesebb volt, mint a tűzifáé, az erőszükséglet előállítását nemcsak megkönnyíteni le-

hetett, de a kerükltséget is jelentékenyen lehetett apasz-tani.

Még erősebb változást jelentett az olaj alkalmazásba vétele, különösen azóta, mióta a robbantással hajtott gépek az energiaforrásnak gazdaságosabb kihasználását tették lehetővé, mint az addig alkalmazott hőerőgépek.

Kétségtelen, hogy enélkül az automobilipar és automob-il közlekedés, a repülés ma is gyermekcipőben járna.

Ha az aránylag csekély súlyú és kis terjedelmű, de nagy kalórikus értékű benzin és olaj annyira tökéletes fel-használását az emberi találékonyság és munka meg nem teremti, ezekről a közlekedési eszközökről ma sem beszélhet-nénk.

Az a rohamos fejlődés, amit a háborús idők és azt kö-vető évek az automobil és repülőgépek közlekedése terén elő-idéztek, élénken tükröződik vissza a világ olajtermelésének a fejlődéséből, amiket (dr. *Varga József*, műegyetemi tanár adatai nyomán) az ide mellékelt grafikus rajz tünteti fel.

Amíg az első 57 év átlagos termelése kerek számban 12 millió tonna, az utolsó 8 év átlagos termelése már több, mint 198 millió tonna évente.

Sőt kétségtelen, hogy a mai termelés már ezt a számot is jelentékenyen túlhaladja.

Ennek igazolására talán elég lesz arra hivatkozni, hogy az Amerikai Egyesült Államok petróleumfinomítói naponta 550.000 tonna benzint állítanak elő, ami 300 munka-nap mellett, egy évre csak benzinben 165 milliónak felel meg s ennek dacára ez év nyarára már 10—15 százalékos benzin-hiányra számítanak.

Ezek után aligha fogunk tévedni, ha a mostani fogyasz-tást évi 250 millió tonnára becsüljük.

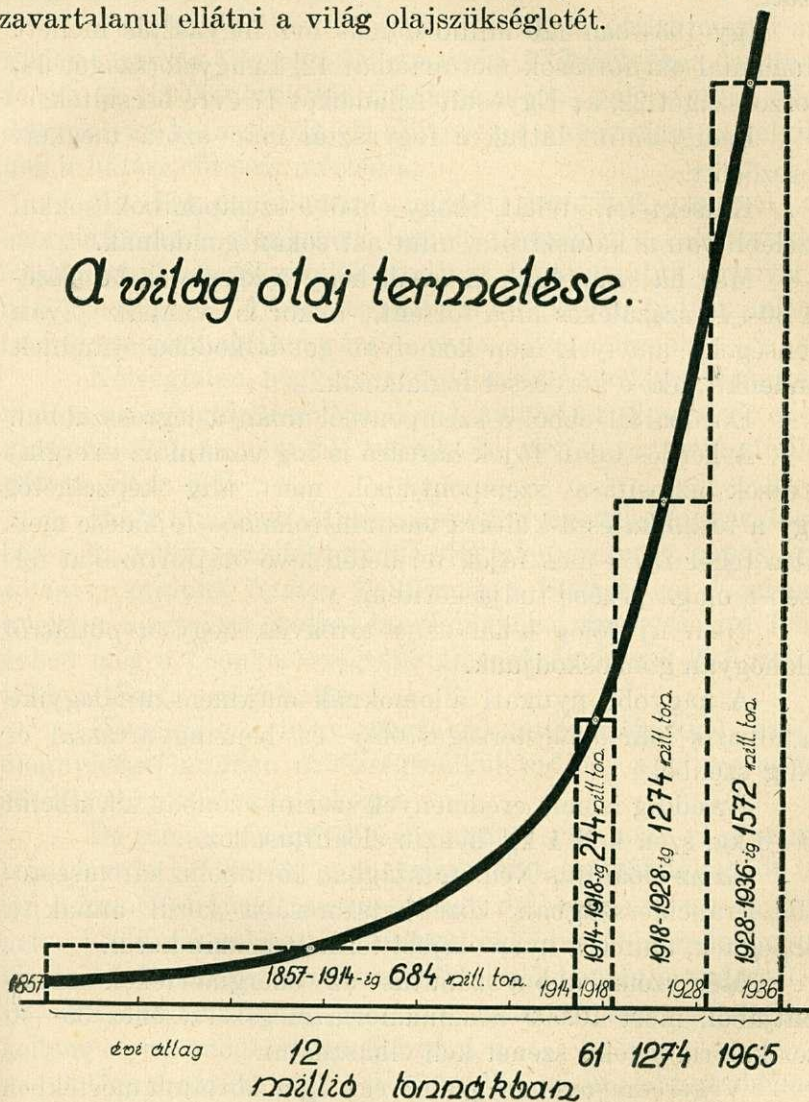
Ugyancsak dr. *Varga József* műegyetemi tanár „Ben-zingyártás szénből“ című igen érdekes és értékes tanulmá-nyából vesszük a további adatokat is.

Ezek szerint a világ összes olajkészletét kerek számban 6 milliárd tonnára becsülik a szakértők, amiből azonban 1936. év végéig a grafikus ábrázolás adatai szerint is 3.774 milliárd tonnát már kitermeltek.

A maradvány tehát mintegy 2.3 milliárd tonna, ami az előző számadatnak megfelelően legfeljebb 10 évre tudná zavartalanul ellátni a világ olajszükségletét.

A világ olaj termelése.

28.

1. sz. ábra.

Die Ölproduktion der Welt. — La production des huiles dans le monde. — World oil production.

Meg kell azonban állapítanunk, hogy az olajkészletek eloszlása nagyon egyenetlen, sőt a maradványok maguk

sem egyenletesen oszlanak el az egyes olajtermelő helyek között.

Igy 1934-ben 120 millió tonnás évi fogyasztás mellett a romániai olajforrások élettartamát 12, Lengyelorszáégét 14, Oroszorszáégét 22, az Egyesült Államokét 17 évre becsülték.

Pedig, amint láttuk a fogyasztás már azóta megkét-szereződött.

Kétségtelen tehát, hogy ebből a szempontból sokkal közelebb van a katasztrófa, mint azt sokan gondolnák.

Még ha számolunk is azzal, hogy a készletek becsülésénél 30—40 százalékos hiba történt, akkor is vannak olyan jelenségek, amelyek igen komolyan gondolkodóba ejthetnek mindenkit, aki e kérdéssel foglalkozik.

Európa áll ebből a szempontból talán a legrosszabbul.

A kérdés talán fajok harcára is fog vezetni az energiaforrások biztosítása szempontjából, mert alig képzelhető, hogy a technika és a kultúra mostani rohamos fejlődése mellett a fehér faj a más fajok területén lévő olajforrásokat teljesen a maga kezébe tudja keríteni.

Nem új dolog tehát az a törekvés, hogy a pótlásról valahogyan gondoskodjunk.

A nagyobb nyugati államoknak majdnem mindegyike foglalkozik már a mesterséges olaj- és benzinyártással és pedig szénből.

Az eddig ismert eredmények szerint azonban körülbelül 5.5—6 kg. szén kell 1 kg. benzin előállításához.

Ez az előállítás Németországban körülbelül háromszorosába, Franciaországban közel hatszorosába kerül annak a költségnek, amibe a nyersolajból termelt benzin kerül.

Még szomorúbb a számítás az energiaértékek szempontjából, mert 10.000 benzinkalória megszerzéséhez 35—40 ezer kalória értékű szenet kell elhasználni.

Végeredményében pedig egy igen korlátolt mértékben rendelkezésre álló szerves eredetű energiaforrás: az olaj pótlására elhasználjuk a másik, szintén szerves eredetű és szintén korlátolt mértékben rendelkezésre álló energiaforrást: a szenet.

Valahogy mégis csak rá kell térni arra a gondolatra,

mi módon lehet ezeket az eltüzelt energiaforrásokat az emberiség részére visszaszerezni.

Mert ha továbbra is csak pusztítjuk pótlás nélkül azt a kicsit, amit a Végtelen Bölcsesség a föld mélyében és annak felszínén 100.000 évek alatt felhalmozott, valószínűleg rövidesen olyan katasztrófa elé állítjuk az emberiséget, amelyiknek a hatása föl sem mérhető.

Ma csak egyetlenegy módszert ismerünk, amivel az energiaforrások elégésének legfőbb termékét a széndioxidot újból organikus vegyületté tudjuk átváltoztatni, amivel a nap hőenergiáját újból használható állapotban tudjuk az emberiség részére elraktározni és ez: a növénytermelés.

Kétségtelen, hogy a mezőgazdaság és erdőgazdaság termelése az a legbiztosabb módszer, amivel az elpusztult energiaforrásokat is pótolni tudjuk és rövidesen valószínűleg pótolnunk is kell.

Hogy különben Magyarországon energia fogyasztásban a fa eddig sem játszott jelentéktelen szerepet, ennek igazolására utalunk *Szalay* Zoltánnak a Statisztikai Közleményekben megjelent értékes tanulmányára, amely szerint 1934. évben még a Csonkaország energiaszükségletének 20.6 százalékát a tűzifa szolgáltatta.

Kétségtelen, hogy megfelelő intézkedésekkel ezt a mennyiséget minden nehézség nélkül tudjuk a kétszeresére, sőt háromszorosára is fokozni.

De semmi akadálya nincs annak sem, hogy pl. a szesztermelést is beállítsák az energia ellátás szolgálatába, sőt talán a keményítőnek, szesznek vagy más organikus terméknek a benzinné való átalakításával is kedvezőbb eredménnyel lehetne foglalkozni, mint a szénből való benzintermeléssel.

Talán az általunk már több ízben felhozott *fagázt* sem kellene olyan tudatosan mellőzni.

Úgy érezzük, hogy a jövő egyik legfontosabb problémájának a megoldásánál, éppen nálunk kell ezekkel a tényezőkkel számolni.

Hiszen olajunk nincs, szénkészleteink sem olyan túlságosan bőségesek, hogy azokból évi 150—200 ezer vasuti kocsirakományt tudnánk csak elajgyártásra felhasználni, ha-

csak a jövő szénellátását túlságosan megcsorbítani nem akar-
nók.

A mezőgazdaság igénybevétele mellett szól az a körülmény, hogy sokkal rövidebb termelési időszak mellett nagyobb tömegek gyors előállítására feltétlenül alkalmasabb az erdőgazdaságnál.

Másrészt épen a biztonság kérdése teszi szükségessé az erdőgazdaság lehető nagymérvű bekapcsolását, mert nálunk a falajjavítás problémája, a készletek gyűjtése, a hozadék egyenletessége már a gazdaság természetéből kifolyólag megoldott kérdések, sőt a készletgyűjtés még azt is lehetővé teszi, hogy igen nehéz időkben bizonyos mértékig nagyobb igénybevétellel tudjunk számolni.

Vajjon nem kell-e megfontolnunk egy kérdést és pedíg: *indokolt-e erőltetve fokozni búzatermelésünket, amelynek feleslegeit csak nagy nehézségek árán tudjuk elhelyezni, vagy célszerű volna olyan termékek előállítására áttérni, amiben nemcsak mi, de rövidesen szomszédaink is hiányt szenvednek?*

3. Egy kis visszapillantás.

Nagyjában túlvagyunk azon az erőfeszítésen, amit az erdőgazdaság 5 éven át a kereskedelmi mérleg javítása és a pengő értékének védelme érdekében végzett.

A statisztika számadatai adják a legtisztább képet arról, mit jelent, illetőleg mit jelentett külkereskedelmi mérlegünk szempontjából az utolsó 5—6 év erőfeszítése.

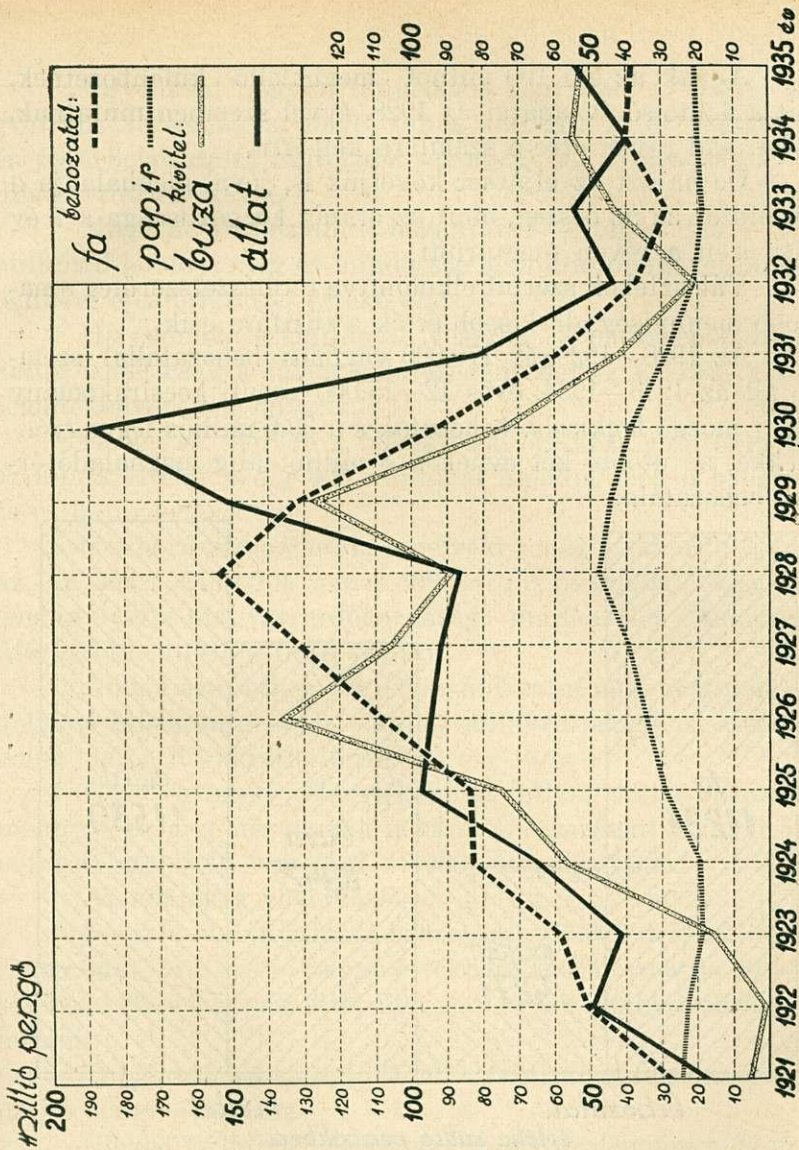
Számadatok felsorolása helyett két grafikus ábrázolást csatolunk ide.

Az egyiken az 1921—1935-ig terjedő 15 évre feltüntetjük a fa- és papírbehozatal, valamint a búza- és állat kivitel értékének ingadozását.

Az a meredek esés, amit fabehozatalunk 1928—1931-ig mutat, jellemzi a többtermelés első időszakát, míg az 1932—1935. évek állandósult alacsony szintje azt az időszakot, amikor a többtermelés eredményei hatásukat az egész vonalon éreztették.

Kétségtelen, hogy a gazdasági viszonyok romlása nélkül is éreztette volna hatását.

29. 2. sz. ábra. Magyarország fa- és papírbehozatalának, valamint búza- és állatkivitelének ingadozása az 1921—1935. években.

Schwankungen der Holz- und Papiereinfuhr sowie der Weizen- und Viehausfuhr Ungarns in den Jahren 1921—1935. — Fluctuations, pendant les années 1921—1935, des importations de bois et de papier et des exportations de blé et de bétail en Hongrie. — Fluctuations of importation of wood and paper into, and the exportation of wheat and cattle from, Hungary between 1921—1935.

(fa = Holz = bois = wood; papír = Papier = papier = paper; búza = Weizen = blé = wheat; állat = Vieh = bétail = cattle.)

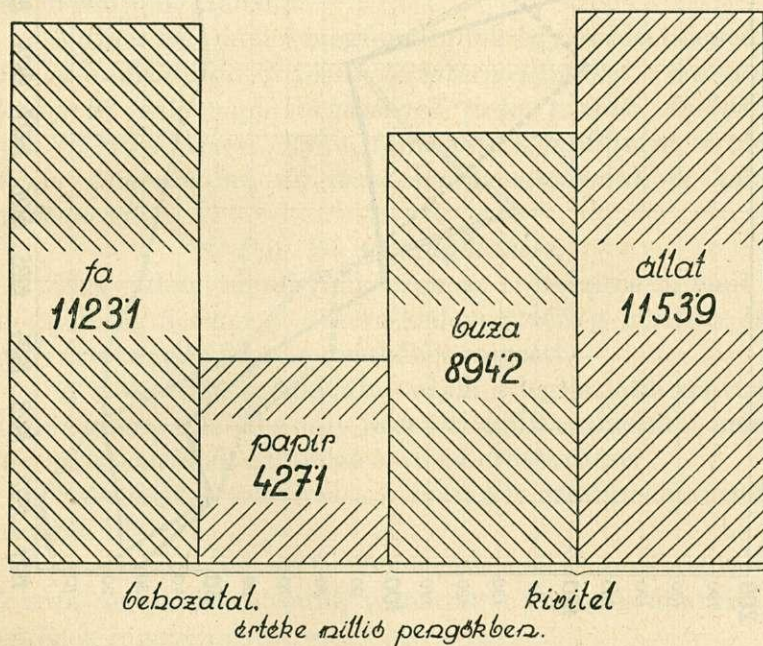

Annak az évi 100 milliót meghaladó különbözetnek, amit a 4 utolsó év adatai az 1928. évvel szemben mutatnak, egyharmad részét erre a számlára kell írni.

De ha ezt az eljárást követjük is, jóval meghaladja a 400 milliót az az összeg, amit az ország közgazdasága a 7 év alatt ezen a réven megtartott.

Választékok szerint elkülönítve természetesen természetesen a nagyobb mennyiség, de kisebb érték a tűzifára esik.

Az 1928—1929. év 170.000 vagónos behozatallal szemben áll az 1933—1934. éves 12—15.000 vasuti kocsirakomány között mozgó legkisebb behozatal, s a 39.6 milliós legnagyobb értékkel az utóbbi két évnek a 3 milliót alig meghaladó értékű behozatala.

3. sz. ábra. Magyarország fa- és papírbehozatalának, valamint búza- és állatkivitelének összes értéke az 1921—1935. években.

30. *Gesamtwert der Holz- und Papiereinfuhr sowie der Weizen- und Viehausfuhr Ungarns in den Jahren 1921—1935. — Valeur totale des importations de bois et de papier et des exportations de blé et de bétail en Hongrie pendant les années 1921—1935. — Total value of importation of wood and paper into, and the exportation of wheat and cattle from, Hungary between 1921—1935.*

(fa = Holz = bois = wood; papír = Papier = papier = paper; búza = Weizen = blé = wheat; állat = Vieh = bétail = cattle.)

Egyébként nagyon tanulságos képet ad a másik kis grafikus ábrázolás is, amelyiken a kérdéses 15 év összes fa- és papírbehozatalát állítottam szemben az összes búza- és állatkivitel értékével.

Maga a fabehozatal a búzakivitel értékét közel 300 millióval haladja meg és mindössze 30 millió pengővel marad a 15 évi élőállatkivitel értéke alatt.

Ha azonban számításba vesszük a papírbehozatalt is, amire ismét csak a fában való szegénységünk készletet, a kép jelentékenyen megváltozik.

Ebben az esetben a búzakivitel értékét, mintegy 700, az állatkivitelét pedig 400 millióval haladja meg a behozott fa és papír értéke.

Szomorú szám adatok, amelyeket még szomorúbbá tesz az, ha hozzászámítjuk azt a 400 milliót meghaladó összeget, amennyivel a magyar erdőgazdaság mérhetetlen áldozatok árán csökkentette a fabehozatalt.

Abban az esetben, ha ezt az áldozatot meg nem hozzuk, a 15 évi fabehozatal több, mint 1 milliárd pengővel haladta volna meg a búzakivitel értékét.

Hogy az egyes választékokban, milyen volt a behozatal mennyisége, erre nézve csak néhány kerek számot kívánok ide vetni az utolsó 10 évre (1927—1936) vonatkoztatva.

Az adatok a következők:

Gömbölyű bányafából behoztunk 84.000 vasuti kocsirakományt, 31.5 millió pengő értékben, amihez még jó 20 százalékot kell a bányák által igényelt egyéb faanyagokra számítani.

Talpfából behoztunk 27.000 vasúti kocsirakományt, 19 millió pengő értékben.

Gömbölyű fából 170.000 vasúti kocsirakományt, 80 millió pengő értékben.

Fűrészelt és faragott fából 430.000 vasúti kocsirakományt, 410 millió pengő értékben.

Mit is jelentenek ezek a számok gazdasági szempontból?

Bányászatunk, közlekedési eszközeink, építőiparunk, asztalosiparunk és még egész sereg fafeldolgozóiparág felé

nyire sorvadna, vagy talán még ezen alul is, ha a behozatal lehetősége valamilyen okból megszűnik.

A teljes elsorvadás veszedelme fenyegetné újonnan megindult papíriparunkat.

Bizonyítékai ezek a számok annak, hogy nem önző érdek fűt bennünket akkor, amikor jóformán évről-évre megismételjük panaszainkat.

Szaporítani kell az erdőket, javítani a meglévőket, ha nem akarunk gazdaságilag elpusztulni.

Minden olyan iparágunk, amelyik külföldről származó nyersanyagra van alapítva, borotva-élen mozog a mai gazdasági és politikai viszonyok között.

Hiányoznak emellett a szükséges intézkedések abban az irányban, hogy a belföldi nyersanyag termelést a lehető mértékig fokozzuk.

Tisztára pénzkérdés!

Az arra hivatott elsőrendűen kiképzett személyzet számottevő része munka nélkül hanyódik, más pályákra terelődik, vagy a legnyomorúságosabb javadalmazás mellett küzdök az étellel elfásulva, reményvesztetten néz a jövő elé.

A lezegényedett, anyagi gondokkal küzdő birtokososztálytól az áldozatkészséget hiába követelnők, mert néhány kivételtől eltekintve, arra sem módja, sem a lehetősége nincs meg.

Az állami költségvetés összes hitelének 1 százalékával talpra lehetne az egész kérdést állítani.

Egész sereg olyan birtokot lehetne az állam részére megszerezni, amelyek ma elhanyagolt állapotban vannak, s a mai birtokos kezén alig remélhetjük azok rendbehozatalát.

Igen sok az olyan birtokosunk, aki mérsékelt állami támogatás mellett meg akarná és meg tudná csinálni azokat az átalakításokat, amikre ebből a szempontból szükség van.

Megfelelő gazdasági rendszer alkalmazásával már 10—15 év alatt óriási eredményeket lehetne elérni.

Hiszen több ízben mutattunk rá arra, hogy a mai gazdasági élet már sokkal kisebb mértékben kíván nagyobb méretű faanyagokat, mint a régi.

Talán elég lesz, ha a bányafára, talpfára, faragott épü-

letfára, hornyolt hajópadlóra, celluloze fára, s a szélesebb méretű fűrészeltfa választékokat pótló ragasztott lemezre rámutatunk.

Hogy a fanemek tekintetében mennyire eltért a ma igénye a régi időkétől, ezt itt tán nem szükséges részletesen tárgyalnunk.

Elég lesz, ha rámutatunk arra a fejlődésre, amit a bükk, a gyertyán, a nyárfajok, a nyír, az éger, stb. felhasználása mutat.

Nemcsak mi hangoztatjuk évek óta már ezt, de az utolsó időkben napról-napra többször kerül a kérdés a külföldi szakirodalomban is felszínre.

Talán nem lesz indokolatlan, ha itt még két általunk már több ízben említett felhasználási módra mutatunk rá.

Az egyik a fának motorhajtó gázfejlesztés céljaira való felhasználása, a másik a fának útburkoló anyagokra való használata.

Ezek sincsenek egyáltalán nagyobb mérethez kötve, pedig fontosságuk, a mi viszonyaink között kétségtelenek.

Nem vagyunk elég gazdagok arra, hogy az első évek talajművelésével elérhető előnyt áldozatul tudnánk dobni, s ez a tény kétségtelenül a talajműveléssel kapcsolatos felújítások felé mutat.

Nem fontos a kérdés elbírálása szempontjából az, hogy dolgozhatunk-e tarvágással, vagy a talaj védelme érdekében csak szálalással.

A kérdés lényege az, hogy a tudomány és a technika minden eszközének a felhasználásával *meg kell gyorsítanunk a fiatalosok fejlődését és meg kell rövidítenünk a termelési időszakokat.*

Midez pedig a ma szempontjából csak pénzkérdés, a jövő szempontjából azonban legszentebb meggyőződésünk szerint: létkérdés.

Utalunk nemcsak az itt felhozott számadatokra, de azokra is, amiket az energiagazdálkodás szempontjából az előző részben mondtunk.

A 12-ik órában vagyunk, s a halogatás következményei végzetesek lehetnek.

Chronik. Von Z. Biró.

Die behördliche Festsetzung der Brennholz-Höchstpreise — wozu der Regierungserlass No. 4450/1937. die Ermächtigung erteilt, — ist keine Überraschung, sondern nur eine natürliche Folge der unbegründeten Preissteigerung. Im Interesse der Forstwirtschaft ist es aber dringend notwendig, dass gleichzeitig auch Mindestpreise festgesetzt werden um einen, für die Erzeugung gefährlichen Preisabbau verhüten zu können.

Die von der Energiewirtschaft beanspruchten organischen Rohstoffquellen der Welt sind keineswegs unerschöpfbar. In der Ölproduktion wird zufolge des ständig steigenden Verbrauchs (s. Abb. 1.) wahrscheinlich baldigst ein bedenklicher Rückgang zu verzeichnen sein, worüber Verf. sehr lehrreiche Angaben liefert.

Den verbrauchten Brennstoff kann einzig und allein die lebende Pflanzenwelt ersetzen und in diesem Belange kommt in erster Linie der Forstwirtschaft eine erhöhte Bedeutung zu. — Die Vermehrung des Ackerlandes erschwert nur die Absatzmöglichkeiten des Weizens, Neuaufforstungen dienen aber in jeder Hinsicht zum Wohle des Landes. Verfasser stellt die Angaben der Holz- und Papiereinfuhr der letzten 15 Jahre den Zahlen des Weizen- und Viehexports entgegen (s. Abb. 2. und 3.), die überzeugend seine Ausführungen unterstützen. Den Anstrengungen der ungarischen Forstwirtschaft ist eine bedeutende Besserung der Aussenhandelsbilanz zu verdanken; die Neuaufforstungen bedeuten derzeit nur noch eine Geldfrage, es ist also ernste Pflicht der Regierung diese weitestgehend zu fördern.

Chronique, par Z. Biró.

Parallèlement à la fixation du prix maximum, pour le consommateur, du bois de chauffage, il fallait déterminer aussi les prix minima payables aux producteurs afin de sauvegarder le caractère lucratif de l'exploitation forestière.

La source d'énergie tarie de plus en plus par la consommation des huiles (voir Figure 1) ne pourra être remplacée que par les produits de la sylviculture.

L'auteur met en parallèle les importations de bois et de papier en Hongrie pendant les 15 dernières années avec les exportations de blé et de bétail (voir Figures 2 et 3). La comparaison parle avec éloquence en faveur de l'agrandissement de la surface boisée que le gouvernement devrait favoriser par tous les moyens.

Editorials By Z. Biró.

In connection with the fixing of maximum consumer prices of fire-wood, also minimum producer prices are required to be fixed by the Government to save the rentability of forestry.

The source of energy decreased by progressively increasing oil consumption (s. Fig. 1.) can be compensated only by forest production.

The author compares the Hungarian wood and paper imports of the last 15 years with the wheat and cattle exports (s. Fig. 2. and 3.) which prove that the State should devote all its energies to increase the wooded areas.

A széltörés okozta erdei károk meteorológiájához.

Írta: Dr. Aujezky László kir. osztálymeteorológus,
egyetemi magántanár.

Mióta a meteorológusok behatóbban foglalkoznak a szélokozta károk keletkezési körülményeivel, — amire különösen az úgynevezett *építészeti meteorológia* körében nyílik sok érdekes alkalom. — azóta nyilvánvalóvá lett, hogy a szél rombolásai korántsem oly egyszerű jelenségek, mint azt régebben gondoltuk. Már *Hans Christian Oersted*, a nagy dán fizikus felismerte, hogy a szél rendszerint nem közvetlen nyomóereje révén rombol, sőt a szélokozta károk igen sok esetben nem is a széloldalon, hanem a szélelles oldalra mutatkoznak, ami a kérdéstől távolabb állókat méltán meglepheti. Az utolsó évtizedekben sikerült mélyebben behatólnunk a szélrombolások titkaiba, ami elsősorban az épületkárok vizsgálatából származott ugyan, de — amint rögtön látni fogjuk — az erdei szélokozta károsodások szempontjából is igen érdekes tanulságokat fog szolgáltatni.

Ha egy olyan városon megyünk végig, amelyet az előző napokban pusztító *szélvihar* látogatott meg, akkor fel fog tűnni, hogy a háztetőkön mutatkozó károk mind bizonyos égtáj felőli oldalon vannak. Ez a pusztulási kép már első körültekintéskor is meggyőz minket arról, hogy a rombolást nem tornádó (forgószél), hanem közönséges szélvihar okozta. Az épületek meghatározott oldala nagyobb szélterhelésnek volt kitéve, ott keletkeztek a rongálódások. Kézenfekvő gondolat, hogy a szél bizonyára abból az irányból érkezett. Ha a károk az északi oldalon vannak, akkor a rombolást északi szélnek kellett okoznia.

Ez a gondolatmenet az avatatlan előtt egészen hibátlanak látszik. De aki hivatásszerűen foglalkozik szélkárok vizsgálatával, az jól tudja, hogy a házak északi oldalán mutatkozó károkat igen gyakran nem az északi, hanem a déli szél okozza, és pedig azért, hogy a szélelles oldalon *ropant erejű szívóhatást gyakorol*.

A szélkárok meteorológiájának alaptétele azt hirdeti, hogy *a szél nemcsak nyomóerőt fejt ki az útjába eső tárgyak szélfelőli oldalán, hanem szívóerőt is gyakorol a tárgyak szélelles oldalán*. A nyomás és szívás mértéke nagyon különböző lehet. Legtöbbször a szívás jelentékenyen erősebb, mint a nyomás. Ennekfolytán a szél okozta károk tekintélyes része nem a széloldalon, hanem az ellenkező égtáj felé eső oldalon jelentkezik, vagyis olyan helyen, ahol a közhit szerint „szélvédettség“ áll fenn.

Úgy is kifejezhetjük a szélkármeteorológia alaptételét, hogy állandó irányú szélviharban *irányított károkat* fogunk találni olyan értelemben, hogy a rombolások egyrészt a széloldalon, másrészt a vele pontosan ellenkező oldalon mutatkoznak. A fenti példát használva, az északi oldalon látható tömeges szélkárok arra mutatnak, hogy a szél *vagy* északról, *vagy* délről jött; de nem nyugatról és nem keletről.

A meteorológiától távolabb állók részére még egy magyarázatot kell beiktatnunk annak a különös jelenségnek az átértésére, hogy a látszólag szélmentes oldalon ilyen pusztító szívóerők lappanganak. A száguldó légáramnak, mint minden mozgásban lévő anyagnak, *tehetetlensége van*, vagyis igyekszik megtartani mozgási irányát és sebességét. Ha a szél útjába valami akadályt állítunk, akkor *tehetetlenségi* erőt fog az akadályra gyakorolni. Az akadály homlokfelületén nyomóerőt fejt ki, mert egyenes útjáról le kell térnie. A görbe pályára kényszerített szél *centrifugális ereje* nyomja itt az illető tárgyat. Az akadály mögött a szél ismét tágasabb térbe érkezik, azt betölteni igyekszik, ami újabb irányváltoztatásokkal jár. A szél most ismét centrifugális erőt fejt ki az irányváltozás ellen, ami arra vezet, hogy az akadály mögötti teret nem tölti ki teljes mértékben levegővel. Ott bizonyos kisértékű nyomáshiány keletkezik, amely

azután a szelet mégis arra tudja kényszeríteni, hogy irányát megváltoztassa. Ugyanazon jelenséggel van itt dolgunk, mint pl. a centrifugális szivattyúk esetében, amelyek szintén azon alapulnak, hogy mozgásirányváltozásokból eredő centrifugális erő nyomáscsökkenést okoz a levegőben.

A szélelles oldalán jelentkező szívóerő sok bonyolalmat okoz az aviatikában is, mert a nyugvó levegőben közlekedő légi járműre ugyanolyan erők hatnak, mint a mozgó levegőben nyugvó akadályokra. A repülőgépek és léghajók „légellenállása“ szintén két részből tevődik össze. A jármű homloklapfelületén *nyomóerő* hat, hátsó részén pedig szívóerő. Ez utóbbi az aviatikában használt idomokra *kétszer akkora*, mint a nyomóerő. Egyébként a gyorsjáratú földi járműveket (versenyautókat, sínzeppelineket) főleg azért készítik „áramvonal alakúra“, hogy a menetszélben keletkező hátsó szívóhatást lecsökkentsék, minthogy ez a légellenállásnak legjelentékenyebb tényezője. A közlekedési eszközök légellenállását találóbb lenne „légszívásnak“ nevezni, mert túlnyomó részét nem az elülső ellennyomás, hanem a hátsó szívóhatás szolgáltatja.

Ezek előrebocsátása után módunkban áll a szélkár-meteorológia alaptételét erdészeti kérdésekre is alkalmazni.

Hogy e tétel erdei viszonyok között is érvényes, arra nézve a következő érdekes eset tesz tanulságot:

Dániában a Rcdby melletti tengerparti erdőségeket 1931 július 9-én rendkívül erős szélvihar látogatta meg. Voltak időszakok, amikor a szél *percenkénti átlagsebessége 1680 méter* (másodpercekre átszámítva 28 méter) volt. *J. O. V. Irminger* és *Chr. Nokkentved* dán szélkutatók megvizsgálták az erdőt a szélvihar elvonulása után. Jelentékeny károkat tapasztaltak, de ezek mind az erdő szélelles szegélyén mutatkoztak. Számos fa kidőlt ezen a helyen. Rendkívül tanulságos volt ugyanekkor egy nyílt helyen előállt széltörés tanulmányozása is. Egy majorsághoz a széloldal felől fasor vezetett. Közvetlenül a főépület mögött egy hatalmas fa foglalt helyet. Ez utóbbit a szél megfosztotta koronájától, annak ellenére, hogy látszólag „szélvédelmet“ élvezett. *A széloldali fasorban nem mutatkozott semmiféle kár.*

A viharszívási oldalon jelentkező (és az avatatlanok előtt első pillanatra érthetetlennek látszó) szélkárokat bizonyára a kiváló magyar erdészek is többen megfigyelték. E sorok írója köszönettel venné, ha ilyen eseteket az illető urak szívesek volnának tudomására hozni.

A szélelles oldalon jelentkező veszedelmes szívóerők persze nem csak az állomány szélén jelentkeznek, hanem olyan helyeken is, ahol egy nagyobb magasságú erdő-rész egy alacsonyabbal, pl. egy fiatalabb erdővel határos. Hegyes vidéken maguk a domborzati alakulatok teremtenek szélnyomásnak és szélszívásnak erősebben kitett területeket.

Minthogy viharos szél nem minden égtáj felől szokott jönni (minden vidéknek megvan a maga leggyakoribb vihariránya), azért előre is meg lehet jelölni azokat a helyeket, amelyeken a fák *viharszívás szempontjából* legnagyobb veszedelemben forognak. Így például a Dunántúl nagy részén északnyugati a viharirány, tehát a szélakadályok délkeleti részén kell elsősorban a viharszívástól tartanunk. Ezek a megfontolások módot adnak arra, hogy a széltörés iránt érzékeny fákat alkalmas, *valóban védett* fekvésbe helyezzük. A vihariránnyal ellenkező oldalon való ültetés látszólag a legbiztosabb, a valóságban azonban a legkockázatosabb.

Nem szabad abba a tévedésbe esnünk, hogy egy egész országrész éghajlatát szélesnek nyilvánítsuk azért, mert „még a legvédettebb fekvésben is” szélkárokat kellett tapasztalnunk. Megvizsgálandó ugyanis, hogy a szélvédettnek képzelt fekvés valóban ilyen volt-e, miután könnyen lehet, hogy első pillantásra éppen az olyan helyet tartjuk szélvédettnek, amely a szélvihar legrombolóbb tényezőjének (a szélakadályok mögött jelentkező viharszívásnak) a legnagyobb mértékben van kitéve.

Nagyon érdekes ebből a szempontból az, hogy *a tömör akadályok mögött a szélkárok veszélye sokkal nagyobb, mint nyílásokkal ellátott akadályoknál.*

Kísérletek bizonyítják, hogy a szél rombolásait pl. egy kerítéssel jobban meg lehet fékezni, mint egy tömör fallal. Az elmondottak szerint ezt már könnyű megérteni: a tömör fal mögött nagyfokú léghiány és roppant erős szívóerő lép

fel. A hézagos fal a szél egy részét átengedi, tehát a lég-hiány nem lehet oly nagymértékű. Ezért a meteorológusok újabban azt ajánlják, hogy ahol egy területet (pl. egy keretet) szélvédelemben kívánunk részesíteni, ott nem tömör falat, hanem hézagos széltörő létesítményt kell alkalmazni; léckerítést, vagy szélfogó növényzetet.

Kétségtelen, hogy *a hézagos széltörő akadályok legkitünőbb és leggazdaságosabb alakja a faültetés*. Meteorológiai megfontolásokból is levezethető tehát az az erdészeti részről mindig jogosan hangsúlyozott álláspont, hogy a szélvédelem leghathatósabb eszköze a fásítás, éspedig nem annyira zárt állományok létesítése, mint fasorok és szélvédő pászták telepítése alakjában.

Különösen fontossá válik ez a szempont, ha a szél erejét nem a rombolások szempontjából, hanem szárító hatása miatt óhajtjuk megfékezni. Magyarországnak aránylag szélzegény és viharszegény az éghajlata, tehát a szél rombolásai — az erdőgazdaságban okozott kétségtelenül jelentékeny széltörési károktól ezúttal eltekintve — nem sok gondot okoznak. Mezőgazdáink nem a szél erőművi kártevésétől félnek, hanem attól, hogy amúgy is szárazságra hajló időjárásunk mellett a szél katasztrófális vízveszteséget okoz a talajon és a növényzeten. Ámde a szél szárító hatása attól függ, hogy az áramlás milyen mértékben turbulens. A szél ugyanis azáltal fokozza az elpárolást, hogy az élő testek nedves felszínét burkoló, párakkal telt határreteget leválasztja és helyébe száraz, páraszomjas levegőt szállít. Ha a szél kevéssé turbulens, akkor az alsó és felső légrétegek alig keverednek és a testek mindig olyan levegővel érintkeznek, amely már eléggé telítve van vízpárával. A kavargó légmozgás gondoskodik csak arról, hogy a talajmenti, párakkal telt légtömegeket a magasba szállítsa és helyükbe új, még páraszomjas levegőt juttasson. Ezért a meteorológusok azt hirdetik, hogy *a szél szárító hatása nem a szél sebességétől, hanem a szél turbulenciafokától függ*. Minél kavargóbb természetű a szél, annál károsabb lesz az aszálytól aggódó mezőgazda szempontjából.

Amikor tehát a mezőgazda a szél szárító hatása ellen

küzd, akkor nem annyira a szélsébség lefékezésére kell törekednie, mint arra, hogy az áramlás lehetőleg síma, turbulenciamentes legyen. A tömör szélakadályok a szél sebességét nagyon leszállítják, de szárító hatását nem csökkentik, mert a szél turbulenciafokát nem hogy mérsékelnék, hanem még növelik is. A tömör akadályok tudvalévően még örvénylőbbé teszik a szelet, mert az eredeti áramlás sebességét csökkentik, ezzel a levegő haladó mozgásának kinetikei energiáját leszállítják és az itt eltűnő haladómozgási energia, amely el nem enyészhet, örvénylési energiává alakul át.

Lezárva tehát e közbevető megfontolásainkat, meg kell állapítanunk: *A meteorológia mai állása szerint nem lehet kétség aziránt, hogy a szél szárító hatásának leküzdésére ajánlható leghatásosabb eszköz a megfelelő közökkel, széltörő fasorok vagy keskeny szélvédő pásztaák alakjában megvalósított szakszerű fásítás.*

Még egy érdekes szélhatás érvényesülhet az olyan fatörzseken, amelyekben tekintélyes belső világú nyílások vannak, de ezek a külvilággal csak szűk torkolatokkal közlekednek. Az ilyen üreg tudvalevően ú. n. *nyomástehetetlenséget* mutat, ami annyit tesz, hogy a külső légnyomás változásait csak nehézkesen, hatalmas késéssel követi. Ha a külső nyomás hirtelen csökken, akkor az üreg belsejében csak fokozatosan száll le a nyomás és csupán bizonyos idő elteltével lesz a nyomás kint és bent egyforma. Hasonlóképpen a hirtelen külső nyomásnövekedés is csak megfelelő késedelemmel tevődik át a belső üregre. A nyomástehetetlenség jelenségét más esetekben is tapasztaljuk: az emberi és állati szervezet bizonyos részei, a középfül és az orrmelléküregek hasonló helyzetben vannak és hirtelen nyomásváltozások alkalmával (repülőgépen, vagy hegyről legördülő automobilon) nyomástehetetlenségük kellemetlen fájdalokat, dobhártyavérzéseket okozhat. A szűkbejáratú tágas edény nyomástehetetlenségét arra lehet használni, hogy a nyomásváltozások hirtelenségét lemérjük vele: a repülőgépen használt *variométer* ezen az elven méri a gép függőleges sebességváltozásait.

Ezek előrebocsátása után nyilvánvaló, hogy amikor a

leírt sajátságú fatörzset hirtelen széllökés éri, amely a külső nyomás pillanatnyi erős ingadozásával jár együtt, akkor a belső üregben nem fog ez a nyomásingadozás ugyanilyen élesen lejátszódni. Megtörténhetik tehát, hogy a külső nyomás hirtelen csökkenése közben a belső nyomás változatlanul magas marad és a nyomáskülönbség meghaladja a faanyag teherbírását, amely éppen a kérdéses fáknál amúgyis egészen csekély lehet. Ez esetben a belső nyomás robbanásszerű módon szétveti vagy az egész fatörzset, vagy azt a részét, amely az üreg bejárata körül van. Az utóbbi, enyhébb rombolás is oka lehet annak, hogy a mechanikai egyensúly felbomoljon és a fa, vagy annak egy része kidőljön.

A leírt jelenség, amelyet röviden a fa „szélokozta szétrobbanásának“ lehetne nevezni, többek közt olyan esetben látszik valószínűnek, amikor a faüreg bejárati nyílását valamilyen anyag eltömte, illetőleg beszűkítette. Ebben az esetben jutunk legközelebb a nyomástelhetlenségi hatás feltételeihez: nagyobb belső üreg, lehető szűk kivezető nyílással. Az eltömő anyag lehet szerves vagy szervetlen eredetű: szaprofita növényzet, madarak és állati élősködők építményei és anyagcseretermékei, levélhulladék, szélszállította por, télen jég- vagy hódugasz, stb.

Természetes, hogy a szélkároknak ez az alakja elsősorban nem a gondozás és ellenőrzés alatt álló erdőségekben, hanem a díszparkokban keresendő, ahol a leírt tulajdonságú régi fatörzsek nagy számban találhatóak. Az ilyen fák hirtelen kidőléséből származó balesetet is meg lehet előzni azzal, ha ellenőrizzük, vajjon az erősebb viharszívásnak kitett parkrészletekben nincsenek-e veszélyes belső légüregekkel bíró fák. A nagy nyílású faodvak ebből a szempontból nem veszedelmesek, mert a tágas nyíláson át a belső túlnyomás pillanatok alatt kiegyenlítődik.

Mindezeket összefoglalva, arra a tanulságra jutunk, hogy a széltörés már meteorológiai szempontból is bonyolult jelenség, amelybe az általános szélesebségen kívül a megtámadott növényzet, illetőleg a megtámadott erdőterület *mikroklímatis körülményei* is szövevényes módon beleját-

szanak és amelynek tanulmányozása azért is hálás feladata az *erdészeti meteorológiának*, mert károk és balesetek megelőzésére ad lehetőséget.

*

Zur Meteorologie der Windbrüche. Von Dr. *L. Aujeszky*.

Die durch Windbruch verursachten Schäden sind nicht unbedingt auf den dem Wind zugekehrten Bestandesrändern am grössten. Die gefährliche Saugwirkung des Windes gelangt in erster Linie auf der Leeseite zur Geltung. Die sog. „windgeschützten“ Lagen sind eben demzufolge oft sehr starken Windwirkungen ausgesetzt.

Als entsprechendste Vorkehrung gegen Windschäden ist die Anlage von nicht zu dicht gepflanzten Windmänteln zu betrachten.

*

Météorologie des dommages causés par le vent, par le Dr *L. Aujeszky*.

La succion dangereuse exercée par le vent s'observe du côté sous le vent; c'est pourquoi les rompis sont fréquente sur le bord des peuplements „à l'abri du vent“.

La meilleur moyen de briser la force du vent consiste à créer des rideaux d'arbres peu denses.

*

The meteorological causes of damage by windbreak. By Dr. *L. Aujeszky*.

The dangerous sucking effect of the wind is principally felt on the lee side of the stands, due to which circumstance the damage by windbreak is the greatest in so called „wind-sheltered“ places.

The most suitable method to break the force of the wind are rows of trees not too densely planted.

Vadászat — üzlet!

Ilyen címen jelent meg gróf *Csekonics* Endrének a Nimród Vadászujságban közzétett cikke, amelyben a vadászat elüzletesedését, a vadászatok közvetítése körül mutatkozó versengést teszi szóvá és ostorozza. Javaslatokat is tesz, amelyekkel kapcsolatban ő maga sem tartja kizártnak, hogy olyan ember is akadhat, aki azokat nem helyesli.

Nos, én is azok közé tartozom és pedig éppen a fent idézett cikk befejező mondatában foglalt igazság miatt: *ha egyszer a fegyvert kezünkből kiadtuk, akkor már késő!*

Hogy valaki a saját birtokán maga vadászik-e, avagy a vadat mással löveti le, hogy ez a más vendég-e, avagy olyan, aki a mulatságáért fizet, hogy az belföldi-e, vagy külföldi, azt mindenki ítélje meg úgy, ahogy akarja. Amint meg tudom érteni, hogy az olyan vadász, aki a vadászatban csak sportot lát, bírja pénzzel és idővel, megfoghatatlannak találja, hogy más a vadászatot jövedelmező üzletágnak tekinti, épp úgy nagyon természetesnek találom, hogy az a vadászati jogtulajdonos, akinek anyagi gondjai vannak (kinek nincs?), aki birtokának jövedelmezőségét minden adottság kihasználásával fokozni akarja, kiaknázza a vadászat, a vadlelövés iránti nagy érdeklődést és a vadászat bérbeadásával, vagy a ma szokásos vadlelövés kiadással magának akkora bevételt igyekszik biztosítani, amekkorát csak tud.

A „Vadászat Magyarországon“ ma divatban van. Divatba jött a külföldön Magyarországra jönni vadászatra, amint divatban van honfitársainknál is. Ezt legjobban az a körülmény bizonyítja, hogy mihelyt valaki állása, vagy meggazdagodása folytán megfelelő helyzetbe kerül, legközelebb ott szerepel a kapitális szarvasbikák elejtői között.

Hogy ezt a divatot kihasználják mindazok, akik szakértelmük, vagy összeköttetések folytán vadászat-közvetítéssel foglalkoznak, az a legtermészetesebb következmény. Addig kell ütni a vasat, amíg meleg. Érthető tehát az is, hogy amíg a vadászat-közvetítés jó üzlet, azt sok ember felkarolja és újabb és újabb „vadászati irodák“ alakulnak.

Csekonics gróf kifogásolja, hogy némely irodák túlzott, talán valótlan, vagy megvalósulhatatlan ígéretekkel csábítanak magukhoz üzletfeleket.

A mai kor a reklám jegyében él. Kezdve az elszakíthatatlan nadrágtól, amelyet egy tucat ember híz kétfelé és az máig sem repedt széjjel, — amint azt a Rákóczi-úti cég-tábla mutatja, végig a hirdetések egész vonalán, mindenki arról, amit értékesíteni akar, a legjobbat mondja, gyakran legjobb meggyőződése ellenére is.

Mindig voltak és lesznek megbízható és megbízhatatlan emberek, olyanok, akiknek szavára adni lehet és olyanok, kik arról ismeretesek, hogy mikor üzletről van szó, egy-két kisebb hazugságért nem mennek el a szomszédba. Ez kétségtelenül hiba és kívánatos volna, hogy ne így legyen. Az élet azonban, kivált amikor pénzről van szó, realitásra törekszik és saját maga elintézi az ilyen megbízhatatlan kiajánlékat. Talán lassan és nem egyszerre, de mindenestre eredményesebben és igazságosabban, mint azt bármely hatóság megtenni tudná. Gróf *Csekonics* javaslatainak kiindulópontja ugyanis, amit — azt hiszem helyesen — „a fegyvert a kézből való kiadásnak“ minősíték, az az elgondolás, hogy hatósági beavatkozás intézze el egész sorát a kérdéseknek és amelyek talán nem is egészen a vadászat üzleti értékesítésével kapcsolatosak, hanem azon messze túlmenően fontos kérdések.

Amikor gróf *Csekonics* a szerinte szükséges intézkedéseket felsorolja, önkéntelenül felmerül a kérdés, melyik szerv. milyen hatóság intézkedését tartja kívánatosnak. Bár nem jelöli meg pontosan, úgy vélem, hogy a földművelésügyi minisztériumra gondol, ami elég kézenfekvő is. Ennek, mindegyemagyasabb állami igazgatási szervnek, a közérdeket meg kell védenie és gondoskodni arról, hogy a közérdek kárt ne szenvedjen, ha az a magánérdekkel összeütközik. Ez a feladata a vadászati kérdésekkel szemben is fennáll. Nos, vizsgáljuk meg gróf *Csekonics* javaslatait a közérdek szempontjából nézve.

Gróf *Csekonics* azt kívánja, hogy a vadász-irodák száma ne legyen szaporítható, egyes vállalatok vadászati osztályai megszüntetendők.

Ha ezeket a ténykedéseket a közérdek szempontjából tekintjük, nehezen jutunk a gróf *Csekonics* által javasolt megoldáshoz. Hiszen a világgazdasági krízisben, amelynek alapoka a forgalom csökkenése volt, szinte örülni kell, ha minél többen törekszenek a forgalmat növelni, a népek közé emelt válaszfalakon rést ütni. Amikor az államháztartás egyensúlya egyike a legfontosabb problémáknak, a közérdek úgy kívánja, hogy minél több új adóalany keletkezzék.

Az államnak minden tiltó beavatkozása nélkül is van eszköze, amellyel biztosítani tudja, hogy olyan állapotok ne következzenek be, amelyek a közérdeket sértik.

Ez az igazságos és helyes adóztatás. Ezzel elejét lehet venni az irreális alapokon nyugvó vadászati irodák (ha ilyenek vannak) működésének, olyan verseny kifejlődésének, amely ártalmas lehet, nem egyes irodákra, hanem a közérdekre nézve.

Szintúgy nehéz a közérdek védelmével indokolni gróf *Csekonics*nak azt a kívánságát, hogy külföldi ne bérelhessen vadászterületet.

Kétségtelen, hogy lehetnek állambiztonsági okok, amelyek indokoltá tehetnek bizonyos területekre nézve ilyen korlátozást, vagy lehetnek egyének is, akiknek ilyen címen való elhelyezkedése nem kívánatos. Ilyen esetekben a közérdeknek tilalom alakjában is érvényesülni kell és ezért indokoltnak tartanám, hogy minden olyan vadászati bérszerződés, amelynél külföldi mint bérlő szerepel, a belügyminisztérium, mint legfőbb rendőrhatalóság jóváhagyására szoruljon. Máskülönbön azonban annak a viszonyosságnak az alapján, amelyet az a körülmény tesz indokoltá, hogy magyar vadászok is szívesen bérelnek a magyar impérium alá nem tartozó területen vadászatot, vagy vadlelövést, semmi okát nem látom annak, hogy külföldi egyén vadászbérlő ne lehessen.

Még kevésbbé tudom a közérdek védelmével kapcsolatba hozni gróf *Csekonics* azon javaslatát, hogy az eddigi bérellelőési területek újabb területekkel ne legyenek szaporíthatók. A gazdasági szabadság és az igazságosság alapját képező egyenlő elbánás kizárja azt, hogy valaki eltiltassék olyan értékesítési lehetőségtől, amely másnak meg van engedve, csak azért, mert ő azzal eddig nem foglalkozott.

Legellentétesebb a közérdek védelmével azonban gróf *Csekonics* javaslatai közül az az elgondolás, hogy több vadaskert létesítése ne engedtéssék meg.

A tulajdonjog szabad gyakorlása nevében tiltakozni kell ilyen megkötés lehetősége ellen. A szarvasállomány szaporodása és az ezáltal mindinkább fokozódó vadkár egyene-

sen indokolttá teszik, hogy a szarvas a károkozás lehetőségétől elzárható legyen. Senki sem tiltható el attól, hogy szomszédjait a vadkártól, saját magát a kártevés viselésétől úgy védje meg, ahogy akarja.

Ha vadaskert létesítésével kapcsolatban közérdekről szó lehet, akkor, gróf *Csekonics* javaslatával ellentétben, nagyon is indokolt volna megfontolás tárgyává tenni az ellenkező álláspontot. Szerintem indokolt esetekben kényszeríteni kellene a tulajdonost arra, hogy erdejét, melyben a szarvasok tartózkodnak, bekerítse. A magam részéről határozottan vallom ennek az álláspontnak az indokoltságát. Annak dacára, hogy bizonyos nehézséget okozhat annak a megállapítása, mikor alkalmazandó igazságosan a kényszer.

Hivatkozva azokra az eszmékre, amelyeket az Erdészeti Lapok-ban megjelent több cikkemben hangoztattam, azt hiszem nem csalódom, mikor azt állítom, hogy a vadkár kérdésének általam javasolt rendezésével a kényszerkerítés kérdése igazságosan elintézhető.

Kifejtett álláspontom ugyanis az, hogy a vadkár a vadászati jogtulajdonost terheli, vagyis azt, aki a vadászati jogot hasznosítja, tehát maga vadászik (vadásztat), vagy a vadászatot bérbe adja. A vadászati jogtulajdonos kizárólagos jogához tartozván annak a megállapítása is, milyen és mennyi vad legyen birtokán, indokolt esetben (ha a vadkár nagyobb, mint a vadászati jogból származó haszon) feljogosítandó még a tilalmi idő felfüggesztésével is arra, hogy a kárt okozó vadat kiirthassa. Ennek mikénti engedélyezésére, a kérdés elintézési módjára itt nem térek ki, hivatkozom az Erdészeti Lapok 1936. évfolyam III. számában közöltekre. Ha az irtás nem hoz eredményt, akkor az bizonyul be, hogy a kárt okozó vad idegenből jön. Ilyen károsodás megakadályozásának három módja van: a kár megtérítése, a vad kiirtása, vagy a vad elzárása. Ha a kérdéses szomszéd a kárt nem akarja megfizetni, a vadállományt nem hajlandó annyira csökkenteni, hogy az a szomszédba ne járjon, beáll az eset, amelyben, a körülmények hatósági megállapítása után, elrendelendő a határ (erdő) bekerítése.

A vadászatsportnak mai általános kedveltsége mellett

bizonyára sokan lesznek, akik megütköznek azon, hogy egy magát vadászembernek tartó valaki — ha bizonyos esetekre korlátozva is —, a vad irtását kívánja.

Ne felejtjük el azonban, hogy bár sok a vadász, *de még több a gazda*, akik érthető módon munkájuk gyümölcsét élvezni akarják és abban a vadban, amely azt elpusztítja, ellenséget látnak.

A vadkár-kérdés sürgős megoldást kíván. Szeretném soraimmal felhívni nemcsak az illetékes hatósági körök figyelmét erre a szükségességre, hanem vadásztársaim lelkiismeretét is felrázni, hogy itt az utolsó óra, amikor még olyan rendezés elérését remélhetjük, amely nem teszi a vadászatot teljesen tönkre.

Sólyom, a „Nimród Vadászujság“ szellemes tollú munkatársa, is foglalkozik a felvetett kérdésekkel és a bérelt vadászterületen üzleti célból való fokozott vadtenyésztés jogosultságát vitatja. Javaslatot is tesz és a bérelt vadászterületen fizető vendéggel való vadászatnak, valamint a vadfogásnak eltiltását kívánja.

Kétségtelenül igaza van *Sólyomnak* abban, hogy bérelt területen a fokozott vadtenyésztés a vadkár olyan megnövekedését eredményezi, amelyért a bérbeadó ellenszolgáltatást nem kap.

Alláspontom, hogy t. i. egyedül a vadászati jog tulajdonosa jogosult a területen élő vad mennyiségét megállapítani, ennek az igazságtalanságnak az orvoslására módot ad. Mert én a tulajdonos hozzájárulása nélkül a bérelt területen történő vadtenyésztést megakadályozandónak tartom, akár üzleti, akár csupán szórakoztatás a célja. Éppen ezért nem helyeslem *Sólyom* javaslatát, mert eltekintve attól, hogy a fizetővendéggel való vadászás tilalma alig ellenőrizhető, a javaslat a bérlő által szerzett jog mikénti használatára nézve olyan utakra tér, amelyek *per analogiam* más viszonylatban súlyos zavarokat okozhatnak.

Kétségtelen, hogy vadásztörvényünk sok tekintetben elavult. 54 év nagy idő. Óriási változás következett be hazánk vadállománya tekintetében és óriásit fejlődött mezőgazdasága. A vadkár kérdése az a sík, amelyen ez a két irányzat

találkozik. Itt az idő, hogy a törvény reformjával a vadkárkérdés a megváltozott viszonyoknak megfelelően az igazságosság és méltányosság érvényesítése jegyében rendeztessék.

Annak azonban, hogy ez a reform jó legyen, van egy előfeltétele: *a teljes elfogulatlanság* mindazoknál, akik a kérdéssel foglalkozni akarnak.

Put yourself in his place! Egy nagyon szellemes angol regény címe és jeligéje: „*Képzeld magadat a másik helyzetébe.*“ Ennek magunkra való alkalmazása egyszerismind biztosítéka elfogulatlanságunknak.

Ha tehát a külföldi vadászkiránduláson szívesen résztvevő vadász beleképzei magát annak a külföldi vadásztársának helyzetébe, kit a felvetett javaslatok ilyen szórákozástól eltiltani akarnak;

ha a szabadságát vadászással eltölteni akaró tisztviselő belegondolja magát annak a külföldi kartársának a helyébe, aki ugyanarra vágyódik, mint ő és arra otthonában a lehetőséget nem tudja megtalálni;

ha az olyan vagyoni viszonyok között élő ember, aki áldozhat azért, hogy vadászhasson, beleéli magát annak a helyébe, aki talán nehéz szívvel kénytelen lemondani arról, hogy maga vadászhasson, vagy akinek más kereseti lehetősége nincs, mint értékesíteni vadászati szakismeretét, vagy összeköttetéseit;

ha az a vadász, aki a vadban csak vadászati örömök szerzőjét látja, átérzi a gazda helyzetét, aki tétlenül kénytelen nézni, hogy más vadja hogyan pusztítja terményeit, munkájának gyümölcsét; végül

ha teljes elfogulatlansággal tudjuk megítélni a vadászattal összefüggő kérdéseket és ezt az elfogulatlanságot törekszünk érvényre juttatni:

akkor a jelen viszonyoknak megfelelő, jó és igazságos vadászati törvényreform megalkotását biztosíthatjuk.

Ma még kezünkben a fegyver, vadászok kezében, ma még meghallgatásra számíthatunk.

De jaj lesz akkor, ha a vadász-ügyek elbürokratizálódnak! Isten mentsen az olyan helyzet bekövetkezésétől, amelyet gróf *Csekonics* óhajt, hogy a vadászati problémák

és az ilyenekkel kapcsolatos magánjogi kérdések a napi politikai áramlatoktól befolyásolt hivatalos szervek diktatórikus hatáskörébe kerüljenek.

Magyarország földművelésügyi miniszterére és minisztériumának vadászati osztályára nagy feladat vár: a kezdeményezés, az előmunkálatok elvégzése, adatgyűjtés, vélemények meghallgatása, a reformjavaslat elkészítése.

Ezt várja tőle minden tárgyilagosan gondolkozó ember, akár gazda, akár vadász. .

A vadászat — üzlet! Nem tudom átlátni azt, mennyiben hiba, ha valaki üzletileg kihasznál egy vadászati adottságot. A hiba ott kezdődik, amikor az üzletnek más élvezi az előnyeit, mint az, aki hátrányait kényszerült viselni.

Ezt hivatott megelőzni a vadászati törvény reformja.

Báró Inkey Pál.

Die Jagd — ein Geschäft! Von Baron P. v. Inkey.

Graf E. von Csekonicz sprach sich in einem Aufsatz gegen die geschäftsmässige Handhabung der Jagd aus und verlangte zwecks Beseitigung angeblicher Übelstände weitgehende behördliche Massnahmen.

Verfasser ist der Ansicht, dass der Jagdbetrieb letzten Endes auch ein Wirtschaftszweig sei, die Verwertung des Jagdrechts (Verpachtung, Abschuss) bedeutet also volkswirtschaftliche Vorteile und kann nicht beanstandet werden.

Wichtig ist nur, dass durch die Vermehrung des Wildstandes fremden Grundbesitzern kein tatsächlicher Schaden zugefügt wird.

Nachdem die dringende Regelung der Wildschadenfrage (Vorbeugungs-, bzw. Verhinderungsmassregel oder Schadenersatz!) bereits unumgänglich notwendig geworden ist, muss vor allem jedem Grundbesitzer das Recht zugestanden werden, seine Wirtschaft vom Wildschaden verhüten zu dürfen; es muss also dem Besitzer überlassen werden über die Höhe seines Wildstandes zu entscheiden. Weiters ist als Grundsatz auszusprechen, dass für den Wildschaden diejenige Person aufzukommen hat, die das Jagdrecht selbst ausübt oder es in irgendeiner Form verwertet.

Die sachliche Erwägung aller wirtschaftlichen, rechtlichen und sozialen Gesichtspunkte soll bei dem Entwurf des neuen Jagdgesetzes voll und ganz zur Geltung gelangen.

La chasse — une affaire, par le baron P. Inkey.

L'élevage du gibier étant une des branches de l'agriculture, on ne saurait s'élever contre la mise en valeur du droit de chasse (affermage du terrain, permis de tuer du gibier) tant que les tiers n'en subissent aucun dommage.

Il importe que la loi mette d'urgence ordre à la question des dégâts de gibier. La nouvelle loi devra poser en principe 1° que tout propriétaire a le droit de fixer l'effectif du gibier sur ses terres et de se protéger ainsi contre les dégâts du gibier; 2° que l'indemnité est due par la personne qui exerce la chasse ou qui en loue le droit sous une forme quelconque.

*

Shooting — a business! By Baron P. de Inkey.

Game breeding, being a branch of agriculture, no objection can be made to commercialising the shooting rights (leasing of the ground, shooting licences) as far as it does not cause an injury to another person.

The urgent legal regulation of damage by game is an inevitable necessity. But the new law has to state that: 1. it is the right of every landowner to determine the quantity of game he wil keep, thus also to control the damage; 2. liable to pay damages is any person, who either exercises his shooting rights himself or commercialises them.

Svédország példája.

Szaklapok hasábjain, gyűlések tárgysorozatán egyre többször visszatérő kérdés: *a nyersanyagpótlás*.

Mindinkább szaporodik a kutatók, statisztikusok adathalmaza, amely azt igazolja, hogy földünk ásványi kincseivel szemben fokozatosan nő az emberi igénybevétel és többé-kevésbé jól megalapozott becslések igyekeznek számot adni arról is, melyikből mennyi időre futja még.

Ma kétségtelenül az *olajprobléma* áll legélesebben az előtérben.

Energiagazdálkodásunk célkitűzéseinek tengelye a „*folyékony arany*“, amely óriási gazdasági és nemzetvédelmi jelentősége révén döntő szóhoz jutott a világpolitikában.

Pedig egyre döbbenetesebben közeledik felénk annak a valószínűsége, hogy az olaj napjai megszámoltattak.

Akik a Krónikának erre vonatkozó mostani fejezetét figyelemmel elolvassák, meg fogják érteni a kérdést teljes komolyságában, felesleges tehát azt bővebben részleteznem.

De ide kell iktatnom néhány adatot, hogy tulajdonképeni mondanivalóm lényegét, az *erdők szaporításának* szükségességét még jobban megvilágíthassam.

A római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet kiadásában folytatólagosan megjelenő erdészeti statisztika igen tanulságos olvasmány.

Biró Zoltán biztos vonásokkal felvázolt, meggyőző erejű áttekintést nyújtott az egész problémáról a Magyar Mérnök- és Építész Egylet szegedi osztályának közgyűlésén „*Erdőgazdaság és technika*“ címen tartott és rendkívül érdeklődéssel fogadott előadásában; a papírfogyasztásra vonatkozó adatokat az ő szíves engedélye alapján közlöm.

A jólismert régi közgazdasági tétel úgy tanítja, hogy egy ország faellátása akkor van egyensúlyban, ha erdősültsége 25% körül mozog.

Ma pedig azt látjuk, hogy nemcsak a szinte korlátlan értékesítési lehetőségekkel bíró 27%-os erdősültségű Németbirodalom, hanem még a kevésbé kedvező viszonyok között lévő 28.8 és 30.6%-os erdősültségű Bulgária, illetve Jugoszlávia is óriási áldozatokat hoznak fakészletük szaporítása érdekében.

Ausztriában (37.4%) és Csehszlovákiában (33.0%) — hogy csak a 25%-on felüli államokat említsem — néhány évvel ezelőtt még súlyos gondot okozott a feleslegek elhelyezése. De ez csak a pillanatnyilag kedvezőtlen külpolitikai viszonyoknak volt a következménye. A kereslet-kínálat kiegyenlítésre törekvő örök törvényszerűsége elől nem lehet sokáig elzárni az országhatárokat és a helyzet gyökeres megváltoztatását minden szónál ékesebben az *emelkedő* faárak igazolják a két szomszéd államban.

A fa mint nyersanyag óriásit nött közgazdasági tekintélyben.

Felhasználásának ősi — és nem csökkenő mennyiségeket fogyasztó — módjai mellett főleg a cellulóze-gyártás jelent növekvő igénybevételt.

Sőt, aligha tévedünk, ha azt állítjuk, hogy a világ cellulóze-szükséglete maholnap egész erdőgazdálkodásunkra döntő befolyást fog gyakorolni.

Csak egy-két adatot vegyünk figyelembe.

A még hatalmas őserdőkkel rendelkező Északamerikai Egyesült Államok már ma is évi 300.000 vasuti kocsirakomány nyers cellulózét importálnak Kanadából. Mert polgárainak fejenkénti évi papírfogyasztása meghaladja a 120 kg-ot! Angliában 70—80 kg, Németországban 50—60, Magyarországon pedig 16—20 kg a fejenkénti papírszükséglet.

És nem valószínű, hogy az emberi kultúra további elmélyülésével ez a fogyasztás csökkenne!

A fa vegyi feldolgozásának egyéb módjai (cukor, szesz), a fagáz, de még a fautak is szinte beláthatatlan mértékben fogják igénybevenni az erdőt.

Csoda-e tehát, ha józan és *előrelátó* kormányzat még akkor is a jövőre gondol, ha pillanatnyilag talán feleslegei vannak és nemcsak fenntartani igyekszik a nemzet egyik legfontosabb kincsét jelentő fatölkét, hanem még szaporítja is azt, ahol és amennyire csak lehet.

Ezt akarom igazolni Svédország példájával, ahol az összes területnek nem kevesebb, mint 56.6%-a erdő*).

És ennek a gazdag északi államnak minden törekvése mégis odairányul, hogy annyi területet szerezzen vissza az erdő számára, amennyit csak törvényhozási és birtokpolitikai intézkedések, valamint társadalmi propaganda segítségével más művelési ágaktól elhódítani, kopár-, futóhomokfásítás és lecsapolások útján telkesíteni képes.

Erdőgazdasági néhány évvel ezelőtt, az általános válság idejében, szintén nehézséggel küzdött. De a század elején kitűzött erdőfenntartási program akkorra már régen *erdőszaporítási* tevékenységgé vált és változatlanul uralmon maradt a dekonjunktúra alatt is. Mert hogy milyen érték az erdő, azt nemcsak a háború mutatta meg, hanem a példátlan arányokban fejlődő kivitel is.

*) Az adatokat részben a múlt év őszi Magyarországon tartott nemzetközi erdészeti kongresszusokon résztvevő svéd szakemberek szíves tájékoztatása, részben külföldi lapokban megjelent tanulmányok alapján közlöm.

És hogy megfordítva: mit jelent a fahiány, arra is tud példát a svéd történelem.

Mintegy 800 évvel ezelőtt Svédország legnagyobb részét változatos összetételű erdő borította. A földművelés térhódításával, mint mindenütt, a Skandináv-félszigeten is erőteljesen irtani kezdték az erdőket, amelynek területét gyakori elemi csapások és háborús pusztítások is csökkentették.

A XVII. században már érzékeny hiányt jelentett az értékesebb fafajok és választékok eltűnése és 1647-ben megjelent az első törvényes rendelkezés az erdők fenntartása érdekében.

Ezt követőleg azonban — Svédország európai nagyhatalmi szerepének idejében, amikor szinte szakadatlanul háborúban állott hol egyik, hol másik szomszédjával — az erdőkről ismét megfeledkeztek és azok pusztítása akadálytalanul folyt tovább.

A XIX. század elején a fűrészipar és a bányászat fellendülésével kapcsolatosan nyilvánvalóvá vált, hogy amennyiben az erdőket törvényes intézkedés nem veszi a védelmébe, a belőle élő iparágaknak rövidesen nem marad nyersanyaguk.

Az 1869-i kormányrendelet a letarolt erdőterületek felújítására kötelezi az erdőbirtokosokat, Gottland és Öland északi tartományokban pedig a szálalás csak állami erdőtiszt kijelölése alapján történhetik.

Ezek az intézkedések azonban csak féleredményt hoztak. Svédországnak a legszélsőségesebb viszonyokat magába foglaló termelőhelyeire való tekintettel bajos is lett volna — az erdészeti tudományok akkori fejlettsége mellett — általános érvényű törvényes rendelkezésekkel szabályozni az erdőgazdaságot. Olyan megoldást kellett választani, amely rugalmasan alkalmazkodva az éghajlati, népességi, gazdasági és szociális viszonyokhoz, az erdőfenntartás érdekében valóban komoly eredményeket hozhatott.

1905-ben lépett életbe az állam kezdeményezésére „*az erdőfenntartás kerületi bizottságai*” címen ma is működő társadalmi intézmény, amely a különleges svédországi keretből kinövően, gazdaságpolitikai jelentőségével egyetemes érdeklődésre tarthat számot.

Mert az elgondolásnak az volt a kiinduló pontja, hogy *minden kényszerítő eszköznél többet ér a szívesen vállalt önkéntes munka!*

Az ország minden kerületében egy tanács működik, amelyeknek hatásköre a mi vármegyei közigazgatási bizottságainkéhoz hasonlatos. Ez a tanács felügyelő szerve a kerület gazdasági ügyeinek is.

A birtokosoknak kerületenként külön érdekképviselőjük van, amelynek „*Mezőgazdasági Szövetkezet*“ a neve. Ennek fenntartásához az állam is hozzájárul és működését az érvényben lévő országos rendelkezések szabályozzák.

Ennek a két testületnek a tagjaiból alakul a 3 személyből álló erdőfenntartási bizottság, még pedig úgy, hogy egy-egy tagot a két testület delegál, elnökét pedig a kormány nevezi ki ugyancsak a két testület tagjai közül.

A bizottság mandátuma 3 évre szól és tagjai fizetést nem kapnak.

Tekintettel erre a körülményre, valamint arra, hogy ennek a bizottságnak tagja lenni nagy megtiszteltetés és a megbízás a szakértelem megbecsülését jelenti, a bizottság őrjási tekintélynek és osztatlan népszerűségnek örvend minden kerületben.

Munkáját nem szabályozzák szigorú részletes előírások; *a fennálló törvények keretein belül teljes szabadsággal rendelkezik* és talán éppen ezzel magyarázható, hogy rövid idő alatt szinte hihetetlen eredményeket tudott ez az intézmény elérni.

A bizottság maga választja meg munkatársait. A legfontosabb hivatalt az ú. n. kerületi erdőtiszt tölti be, akinek a viszonyok kívánalmai szerint megfelelő számú erdőmérnök, altiszt és előmunkás áll a rendelkezésére.

Az összes alkalmazottak megbízatása legfeljebb 5 évre szól, ami természetesen meghosszabbítható. A felelősségteljes munka megbecsülésének jele azonban, hogy az alkalmazottak fizetése jóval meghaladja az állami vagy magán-szolgálatban álló erdőszeti személyzet díjazását.

A törvényes tekintélyt ezeknek a bizottságoknak az erdőfenntartásról szóló 1925-i törvény biztosítja, amely egy-

ben aziránt is intézkedik, hogy a kerületi bizottságokat egy központi szerv (*Skogsvardstyreلسernas förbund*) irányítsa. Ez a vezetés azonban ismét csak az általános érvényű igazgatási rendszabályok és gazdasági irányelvek rögzítésére szorítkozik, amelyen belül minden kerületi bizottság a maga helyi körülményeinek legjobban megfelelő munkát fejtheti ki.

Igen érdekes az intézmény pénzügyi megalapozása.

Svédországban az erdőbirtokos 2% adót fizet a kitermelt fa tőára után. Az erdőfenntartási bizottságok felállításával egyidejűleg a kormány elrendelte, hogy minden 100 svédkoronát meghaladó eladás után a tőárnak további 1.3%-a fizetendő be a bizottság munkájának biztosítására. Szükség esetén az állam, a kerületi tanácsok és a mezőgazdasági egységek is hozzájárulnak a költségekhez.

És semmi sem bizonyítja jobban az eszme életrevalóságát, a bizottság önzetlen és lelkes működésének a legszélesebb rétegekben való elismerését, mint azok az összegek, amelyek egyre fokozódó mértékben állanak a bizottság rendelkezésére.

Míg 1915-ben 2 millió, 1925-ben 5,160.000 és 1935-ben már 7.5 millió svédkorona felett rendelkeztek a bizottságok összesen!

Munkájuk gerincét az első időben a kisbirtokosoknak és általában az ország egész lakosságának *erdőgazdasági kioktatása* képezte.

Ma büszkén állíthatják, hogy egy merőben *új erdészeti lelkeséget* sikerült cselekvő életre kelteniök.

Most már nem is igen van szükség arra, hogy felvilágosító előadásokat és tanfolyamokat tartsanak. De azért az apró iskolás-gyermekek az erdőt a bizottságok által rendezett kirándulásokon tanulják meg szeretni és az erdőbirtokosok is szívesen jelentkeznek a minden évben megtartott tanulmányutakra, hogy az erdőgazdaság modern eljárásaival, az erdészeti tudomány és kísérletügy legújabb eredményeivel megismerkedhessenek.

Ma már az a helyzet, hogy a bizottságok — jelentős összegek felett rendelkezve — nemcsak a hivatalos erdészeti kísérletügyet támogatják, hanem maguk is komoly kísérlete-

ket folytatnak, sőt összevásárolják az eladó gyengébb minőségű mezőgazdasági földeket vagy eladásra kínált erdőket és telkesíthető terméketlen területeket, hogy azokat okszerű erdőgazdasági művelés alá vonva, a nemzeti vagyont gyarapíthassák.

A bizottságok ingyenes szaktanácsal állanak a hozzájuk fordulók rendelkezésére, csekély díjazás ellenében vállalják erdősítések, kitermelések és faeladások vezetését, illetőleg lebonyolítását. Nagykiterjedésű csemetekerteket tartanak fenn, amelyekből a csemeték millióit bocsátják önköltségi áron az erdőt egyre jobban megkedvelő falusi lakosságnak a rendelkezésére, sőt a származási kérdés fokozott előtérbe kerülésével az erdei famagvak gyűjtését, tisztítását és szétosztását is a kezükbe vették.

A 22 kerületi bizottság összes kiadásai 1915-ben 1,300.000, 1925-ben 3,700.000 és 1935-ben 5 millió svédkoronát tettek ki. Ha ezeket az összegeket a fentebb megadott bevételekkel összehasonlítjuk, nyilvánvalóvá válik, milyen hatalmas anyagi tartalék felett rendelkeznek a bizottságok. És megérthetjük azt is, hogy a felújításokon, a tengerparti dűnák megkötésén felül újabban a legelőjavítás és a mocsaras területek lecsapolását is a hatáskörükbe vonták.

1905—1935-ig 140.000 kg erdei famagot, 311 millió csemetét osztottak ki az igénylők között, ami 470.000 kat. hold erdőterület felújítását jelenti.

A bizottság munkájának köszönhető az is, hogy a Svédország összes területének 15%-át elfoglaló mocsaras terület az utóbbi 10 év alatt 9%-ra csökkent a mintegy 8000 km összes hosszúságot kitevő árokrendszer elkészítése következtében.

Az 1905—1909-ig terjedő időben évente átlag 1339 esetben vették igénybe magánosok a bizottság segítségét, az 1931—1935-ig terjedő időben pedig évente átlag 35.878 esetben!

A bizottságoknál alkalmazott erdőtiszttek száma 1905 óta 27-ről 78-ra, az erdőőröké 82-ről 255-re és az előmunkások száma pedig 348-ról 1017-re szaporodott.

Ezekhez a számokhoz nem kell bővebb magyarázat.

Ma már nem a bizalom megnyeréséről és az erdőgazdaság súlyának megértetéséről van szó, ma ott tartanak a bizottságok, hogy a hatáskörük alá eső erdőgazdaságokban a minőségi és mennyiségi többtermelés módszereit igyekeznek meghonosítani a legkisebbik önköltségi ár mellett és egyben a legkedvezőbb értékesítési lehetőséget biztosítani a birtokos számára. Ami végeredményében és együttesen a nemzet vagyonosodását jelenti.

Hogy ezek a csodálatos eredmények mint eleven valóság boldogíthatják Svédországot, az csak részben az 1923-ik évi erdőtörvénynek az érdeme, amely nagyjában ugyanazokat az elveket szegezi le az erdőfenntartás érdekében, mint a többi európai állam hasonló rendszabályai.

Ez a törvény kimondja az erdőterület fenntartásának kötelezettségét; a más művelési ágra való áttéréshez kormányhatósági engedély kell. Kötelezi a birtokost a vágásterület hiánytalan felújítására, a szakszerű erdőápolásra. Engedély nélküli termelés esetén a kerületi bizottság a vágást betilthatja. Amennyiben pedig ennek sincs foganatja, a törvény a tilalom megszegőjét igen súlyos pénzbírsággal, sőt a kitermelt faanyag elkobzásával sújthatja.

Érdemes egy kicsit elgondolkodni a svéd példán!

A siker titka elsősorban a néplélek legszélesebbkörű megnyerésében, a vezetők önzetlen, lelkes munkájában, a társadalom és kormányzat szoros együttműködésében keresendő.

Mihályi Zoltán dr.

*

Das Beispiel Schwedens. Von. Dr. Z. Mihályi.

Die Beschränktheit der für die Energiewirtschaft der Welt in Frage kommenden Rohstoffquellen, der riesenhaft steigende Verbrauch an Zellulose mahnen zur Vermehrung der Holzvorrats.

Das Bewaldungsprozent Schwedens beträgt 56.5 v. H. Das Land ist also ein Holzausfuhrstaat, seine Gesetzgebung und Interessenvertretungen sind aber eifrigst an der Erhaltung, ja sogar Vermehrung der Waldfläche bemüht.

Besondere Achtung verdienen die unter dem Namen „Bezirksausschüsse für Walderhaltung“ im Jahre 1905 ins Leben gerufenen gesellschaftlichen Organisationen, die mit grösster Anpassungs-

fähigkeit arbeitend bereits auf erstaunliche Erfolge zurückblicken können. Nicht nur auf dem Gebiete der Aufforstung, Entwässerung, Wald- und Heidemelioration, sondern vor allem in der forstlichen Erziehung der Kleinbesitzer und des ganzen Volkes.

Verf. schildert eingehend die Gliederung, Wirkungskreis, bisher geleistete Arbeit und materiellen Grundlagen der Ausschüsse (1.3%-e Besteuerung des Stockpreises zugunsten der Ausschüsse bei allen Holzverkäufen über 100 Kronen!) sowie jene gesetzlichen Bestimmungen die derzeit die schwedische Forstwirtschaft regeln.

L'exemple de la Suède, par le Dr Z. Mihályi.

L'auteur fait connaître l'organisation, les attributions, les ressources et les résultats remarquables de l'institution créée par la Suède en 1905 sous le nom de „Comités régionaux de la conservation des forêts“. Il fait brièvement ressortir l'heureux effet des lois forestières qui contribuent à assurer à la Suède l'enrichissement et le développement normal de son économie nationale.

The example of Sweden. By Dr. Z. Mihályi.

The author describes the constitution, activity, financial sources and surprising results achieved by the „County Forest Conservation Boards“; he also gives a short review of the forest laws which, together with the Boards, represent the sure foundation of Sweden's wealth and undisturbed national prosperity through the increase of the forest capital.

Erdőgazdaságilag fontosabb díszbogarak.

Írta: Győrfi János.

Az erdőt fenyegető károsítók ellen csak úgy védekezhetünk sikeresen, ha ismerjük az erdeinkben előforduló kártevőket és azok életfeltételeit. Különösen a hirtelen és tömegesen fellépő rovarok ökológiáját kell ismernünk, mert ezek nem csak egyes fák, vagy fa csoportok halálát idézhetik elő, hanem nagy mértékben elszaporodva, egész állományokat pusztíthatnak el. Ilyen tömeges elszaporodásra hajlamos fajokat a díszbogarak családjában is találunk.

A díszbogarak, *Buprestidae*, amint azt nevük is mutatja, igen szép, élénk színű, fémfényű bogarak. Testük megnyult, elől-ről hátrafelé keskenyedő, csápjuk már a negyedik ízről kezdődő-

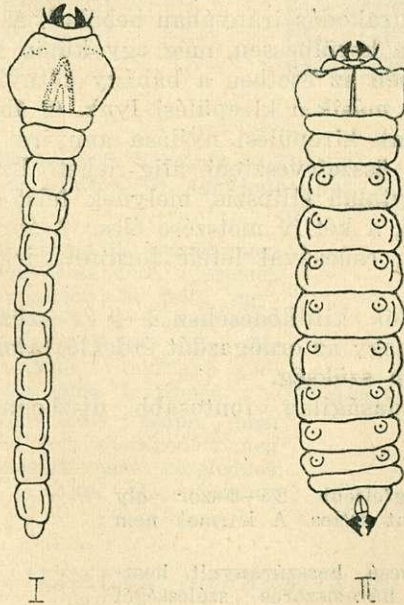

leg fűrészes. Ezek a bogarak meleg nyári napokon repülnek. Egyes fajok a fák napsütötte koronájában tartózkodnak, ahol a levelek megrágásával okoznak jelentéktelen károkat, mások a virágokra szállva virággörrel táplálkoznak, vagy pedig a vágás-területen hagyott farakásokon sütkérezve találhatóak. Petéjüket a fa törzsére, ágaira, rendszeren sebhelyekre, vagy rügyek közelébe rakják.

A tulajdonképeni károsítók az álcák. Álcáik, a leveleket kiaknázó *Trachys* genus, a talajban tartózkodó *Sternocera* és a fűvek gyökerein élő *Sphenoptera*-fajok kivételével, valódi falakók.

Tekintettel arra, hogy kifejlett díszbogarat még tömeges elszaporodás esetén is csak ritkán találunk nagyobb számban, azért fontos, hogy a károsítót álca állapotban is felismerjük. A fehérszínű, puhabőrű, vak és lábatlan díszbogár álca ismertetőjele az, hogy az első toriszelvény erősen kiszélesedett, a jól chitinizált fej az előtorban mélyen behúzható, a csáp rövid, háromizű, az alsó ajaktapogatók hiányoznak (ezzel a jelleggel lehet őket a cincér álcáktól legbiztosabban megkülönböztetni), a légzőnyílások (stigmák) félhold-, vagy vesealakúak (a cincér álca, stigmája ovális).

A díszbogaraknál két álcátípust különböztetnek meg. I. *Buprestinae* típusnál a test lapított, az első toriszelvény korong-

31.

I. ábra. Díszbogárálcák. I. *Buprestinae* típus. II. *Agrilinae* típus. Escherich után.

alakú, a 2. és 3. toriszelvények harántszélesek, a farkalakú potrohszervényei hosszabbak, mint szélesek, az utolsó potrohszervény egyszerű, lekerekített. (1. ábra. I.) 2. *Agrilinae*-típus álcájának teste majdnem hengeres, az első toriszervény kevésbé lapított és kiszélesedett, a többi szervény keresztmetszete megközelítőleg köralakú, az utolsó potrohszervényen két erősen chitinezett hegyes toldalék látható. (1. ábra. II.).

A kéreg és a farész közt kanyargó álcamenetek legtöbb fajnál alapjában véve megegyeznek. Azok rendszerint lapos, szabálytalanul kigyózó, fokozatosan kiszélesedő és rágesálékkal sűrűn eltömött menetek, melyek a fában vagy a kéregben fekvő bábógyban végződnek. A rágesálék felhősen, vagy rétegezten elrendezett, ami jó ismertető jel a gyakran hasonló cincér menetek megkülönböztetésére.

A két típushoz tartozó álcák bábulásakor különféleképen viselkednek. A karesú testű *Buprestinae* álca a bábógy elkészítése után megfordul, úgy, hogy az álca, valamint a báb, majd a bogár feje a bábógy bejárata felé van fordítva. A kifejlett bogárnak csak a bábölesőt bezáró kéregrészt kell keresztülrágni, hogy a szabadba juthasson. Itt, ha a megtámadott farészről a kérget lefejtjük, azt látjuk, hogy a kirepülési lyuk a bábógy nyílásán át lesz kirágva, tehát csak egy nyílást találunk. (2. ábra, A. B.). A hengertestű *Agrilinae* álca bábabölesőjében megfordulni nem tud, hanem a befurakodás irányában bebábul. A fiatal nemzőnek, hogy a napvilágra kerülhessen, még egy külön kirepülési lyukat is kell rágni. Ebben az esetben a bábógy kétnyílású, az egyik a bábógy nyílása, a másik a kirepülési lyuk. (2. ábra, C. D.).

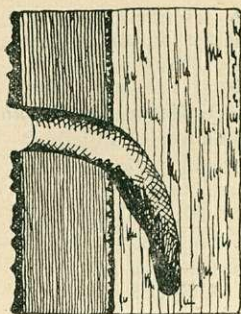
A díszbogarak kirepülési nyílása annyira jellegzetes, hogy más rovarokéval összetéveszteni alig lehet. Ez a *Buprestinae*-típusnál részaránytalan ellipszis, melynek felső íve sokkal laposabb, mint az alsó, a két ív metszése éles. (2. ábra, B.), az *Agrilinae*-típusnál pedig csúcsával lefelé fordított, lekerekített háromszög.

A *Buprestidák* kifejlődéséhez 1—3 év szükséges. Altalában azt mondhatjuk, hogy az erdőgazdát érdeklő fajok, teljes átalakulásához 2 évre van szükség.

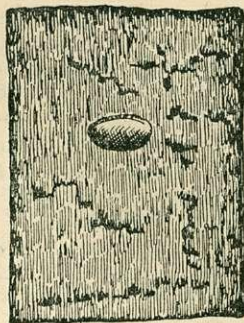
Az erdőgazdaságilag fontosabb díszbogarak 3 alesaládra oszlanak.

1. A test legfeljebb 2.5—3-szor oly hosszú, mint széles. A karmok nem fogazottak 2
- A test karesú, hosszúranyult, hossza a test háromszoros szélességét meghaladja, a karmok nagyfogúak. Az álca II. típushoz tartozik 3. Ales.: *Agrilinae*.

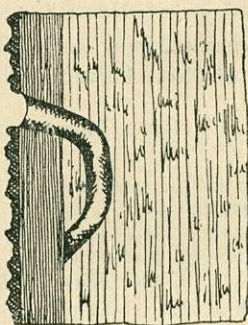

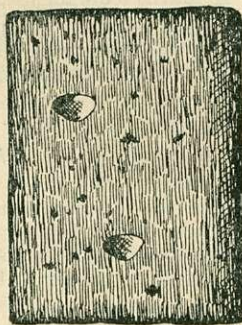
A

B

C

D

32.

2. ábra. Díszbogarak bábágya és kirepülési nyílása.

A—B *Buprestinae* típus. C—D *Agrilinae* típus. Escherich után.

2. Az első és a harmadik csápíz megnyult és megvastagodott, a szemek ferdén elhelyezettek és felül egymáshoz közeledők. A mellső comb megvastagodott és rajta erős fog van, a szárnyfedő aranyfényű gödröcskéekkel. Az álca I. típusú . . .
- Az első és harmadik csápíz nem nyult meg és nem vastagodott meg erősen. A szemek nem közelednek egymáshoz. Álcájuk I. típusúhoz tartozik . . .

2. Alcs.: *Chrysobotrinae*.

1. Alcs.: *Buprestinae*.

I. ALCSALÁD: *BUPRESTINAE*.

Több fajokban gazdag nemet foglal magában. A fajok lomb- és fenyőfákban fordulnak elő.

1. Az utolsó csápízek két oldalán apró pórusok láthatók. A szárnyfedők érebbarna színűek, rézszínű barázdákkal és behorpadásokkal. 25—30 mm. . . . . 1. Nem.: *Chalcophora* Sol.
- Nálunk csak egy faj, a *Ch. mariana* L. él.
- Az utolsó csápízek két oldalán apró pórusok nincsenek, 25 mm-nél kisebb fajok 2
2. A nyakpaizs töve egyenesen lemet-szett. Kisebb fajok, széles és lapos testtel . . . . . 8. Nem.: *Anthaxia* Eschsch.
- A nyakpaizs töve kétoldalt öblös 3
3. A szárnyfedő sűrűn és szabálytalanul pontozott, a pontozás közt néha jelentéktelen bordázás látszik 4
- A szárnyfedő jól láthatóan csíkozott 5
4. A nyakpaizs a közepén legszélesebb, a test felső része egyszínű fekete, vagy sötét fémszínű, sárga foltokkal 6. Nem.: *Melanophila* Eschsch.
- A nyakpaizs a tövén legszélesebb, egyszínű kék, vagy zöld . . . . . 7. Nem.: *Phaenops* Lac.
- Egy faj tartozik ide: *Ph. cyanea* F.
5. A szárnyfedő utolsó egyharmadában oldalról határozottan kimetszett, csúcsa farkszerűen megnyult, a nyakpaizson a paizsoeska előtt két pontalakú gödör látható . . . . . 2. Nem.: *Dicerca* Eschsch.
- A szárnyfedő oldalt nem, vagy csak egészen gyengén kimetszett és nem nyult meg farkszerűen 6
6. A paizsoeska szélesebb, mint hosszú, a szárnyfedő rézszínű, vagy élénk zöld, oldalai bíborvörös színűek 3. Nem.: *Pocilonota* Eschsch.
- A paizsoeska kicsiny, kerek, a szárnyfedő egyszínű, fémfényű, vagy sárga foltokkal tarkított . . . . . 4. Nem.: *Buprestis* L.
- A paizsoeska igen nagy szívalakú, vagy ovális . . . . . 5. Nem.: *Eurythyrea* Lac.
- Egy faj *E. austriaca* L. érdemel említést.

1. Nem.: *Chalcophora* Sol.

Hazai faunánkban csak egy faj, a **Ch. mariana** L. található. Alcája korhadó erdei — és feketefenyő törzsekben, vagy visszahagyott tuskókban él. Június-júliusban repül. A bogár a fenyőfélék rügeit rágja, ezzel némi kárt okoz.

2. Nem.: *Dicerca* Eschsch.

Ide több hazai faj tartozik, de erdőgazdasági jelentősége csak három fajnak van.

1. A szárnyfedőn kiemelkedő sima tükrön foltok nincsenek, a test erőteljes, boltozott. A nyakpaizs durván, ráncosan pontozott. 17—23 mm. *D. aenea* L.
— A szárnyfedőn jól láthatón sima tükrőfoltok vannak 2
2. A nyakpaizs közepén hosszanti barázda van, a szárnyfedő durván pontozott. 16—20 mm. . . . . *D. alni* Fisch.
— A nyakpaizs közepén hosszbarázda nincs, a szárnyfedő finoman pontozott. 20—24 mm. . . . . *D. berolinensis* Herbst.

Dicerca aenea L. Alcája a bükk, gyertyán, nyár és az égerben pusztít. Július-augusztusban repül.

Dicerca alni Fisch. Az éger, a bükk, gyertyán, hárs, dió és mogyoró károsítója. A bogár júliusban repül.

Dicerca berolinensis Herbst. Alcája a gyertyán, bükk és égerfában lakik. Júniusban repül, de elvétve még ősszel is található.

3. Nem: *Poecilonota* Eschsch.

1. A test felső oldala réz-, vagy bronzszínű, sűrű fekete foltokkal, a szárnyfedők gyengén, farkszerűen megnyúltak, 13—20 mm. . . . . Alnem: *Poecilonota* Eschsch.
Egy hazai faj: *P. varriolosa* Payk.
— A test felül zöld, oldalai bíborszínűek, a szárnyfedő vége lekerített. Alnem: *Lampra* Spin 2
2. A nyakpaizson sötét ibolyaszínű hosszirányú csíkok vannak. A szárnyfedőket gazdagon díszítik nagy fekete foltok. 11—14 mm. . . . *L. decipiens* Mannh.
— A nyakpaizson sötét ibolyaszínű csíkok nincsenek, a szárnyfedőket apróbb sima foltok tarkítják. 12—15 mm. . . . . *L. rutilans* Fabr.

Poecilonota variolosa Payk. Alcája a fűz- és nyárfélékben él. Az álca meneteit a hánscba és szíjácsba készíti, bábbölesője a kéregben fekszik. Kifejlődéséhez 3 év szükséges. Június-júliusban repül.

Lampra decipiens Mannh. A szil és az éger ellensége. Szintén június-júliusban repül.

Lampra rutilans Fabr. Főleg a hárs károsítója, de előfordul szil és égerben is. Alcamenete részben a szíjácsban, részben a kéregben található, hosszú egyenes irányban halad felfelé. Bábágyát mélyen a fába süllyeszti. Kifejlődése 2 évig tart. Május végén, június elején repül.

4. Nem: *Buprestis* L.

Ide szintén több faj tartozik, de erdőgazdasági jelentősége csak négy fajnak van.

1. A szárnyfedők egyszínű zöldek, feketészöldek, vagy kekes fémfényűek 2
- A szárnyfedőkön sárga vagy barna foltok vannak 3
2. A szárnyfedők csúcsa befelé ferdén le metszett, a nyakpaizs kétszer szélesebb, mint hosszú, durván és sűrűn pontozott. 14—18 mm. . . . . *B. rustica* L.
- A szárnyfedők csúcsa egyenesen le metszett, a fej és a nyakpaizs finomabban és sűrűn pontozott, a nyakpaizs nincs kétszer olyan széles, mint hosszú. 14—20 mm. . . . . *B. haemorrhoidalis* Herbst.
3. A szárnyfedők zöld, vagy acélkék színűek és rajtuk 4—4 nagyobb, négyszögletű és 1—1 kisebb sárga vállfolt található, a hasi oldal feketés-kék. 9—15 mm . . . . . *B. octoguttata* L.
- A szárnyfedők ércfeketék, 4—4 szabálytalan sárga foltal. A homlok a szemek mellett és a nyakpaizs oldalainak széle sárga A hasi oldal részínű. 14—20 mm . . . . . *B. novenmaculata* L.

***Buprestis rustica* L.** Alcája az idősebb erdei-, jegenye- és lúcfenyő törzsekben él. Július—augusztusban repül.

***Buprestis haemorrhoidalis* Herbst.** Főleg jegenyefenyő, ritkábban lúcfenyő törzsekben él. Június—júliusban repül.

***Buprestis octoguttata* L.** A 8—10 éves erdei- és lúcfenyő ellen-sége. Ezt a bogarat mezőgazdasági területre ültetett fiatal erdeifenyő törzsecskékből tenyésztettem ki, melyeket a *Fomes annosus* (*Trametes radiciperda*) támadott meg. Július—augusztusban repül.

***Buprestis novenmaculata* L.** Levágott erdei- és lúcfenyő törzsekben szokott elszaporodni. Fatelepeken, rakodókon nem ritka. Júliusban repül.

5. Nem: *Eurythyrea* Lac.

Egy faj az *E. austriaca* L. tartozik ide, mely erdőgazdasági szempontból említést érdemel. Petéit a levágott vagy elszáradt erdeifenyő kéregpedéseibe rakja. Az erdeifenyőn kívül már tölgyön és nyárfán is észlelték.

6. Nem: *Melanophila* Eschsch.

- A szárnyfedők finoman pontozottak, csúcsuk lekerekített. Sötét bronzsínű, fénylő sárga foltokkal. 10—14 mm *M. picta* Pall var. *decastigma* Fabr.

- A szárnyfedők csúcsa hegyes, egyszínű fénylő fekete. 8–12 mm . . . *M. acuminata* De Geer.

Melanophila picta Pall var. **decastigma** Fabr. Alcája a fekete-, kanadai- és fehéرنyár fiatal törzseit támadja meg.

Melanophila acuminata De Geer. Különbéféle fenyők törzsében él.

7. Nem: *Phaenops* Lac.

Hazánkban csak egy faj él a **Ph. cyanea** F. Főgazda növénye az erdei- és feketefenyő, de megfigyelték már lúcfenyőn is. Idősebb fákon szokott károsítani. Előnyben részesíti a vastagabb kérgű törzs-részeket, ezért először a törzs alsó részét lepi el. Petéit egyesével a kéregpedésekbe rakja. Az idősebb törzseknél a lapos, kígyózó álcamenetek a kéregben haladnak, a szíjácsot csak az álea fejlődésének vége felé érintik. Fiatalabb fáknál a menetek rendszertelenül futnak, jobbra-balra erősen kitérve haladnak fölfelé, esetleg visszafordulva hurkot képeznek. Bábbölcsőjét a kéregben készíti. Kifejlődéséhez 2 év szükséges. A bogár június—júliusban repül.

Ezt a díszbogarat 1930 és 1932-ben *Fomes annosus* által megtámadott idősebb erdeifenyő törzsekből tenyésztettem ki. Hogy milyen mértékben szaporodik el ez a károsító, arra vonatkozólag közlöm, hogy 1930-ban egy 50 cm magas, 23 cm átm. törzsdarabból 72 bogár jött elő.

A bogarakkal egyidejűleg azok természetes ellenségeit is, és pedig a *Braconidae* családba tartozó *Exotheucus lignarius* Rtzb. nevű gyilkosfűrészst és az *Ichneumonidae* családba tartozó *Ephialtes manifestator* L. nevű fűrészdarazsat is sikerült kitenyésztennem.

8. Nem: *Anthaxia* Eschsch.

Ebbe a nembe igen sok faj tartozik, de a sok közül erdészetileg csak 6 fontos.

1. A test felső része egyszínű fekete vagy barnásfekete 2
  - A fej és a nyakpaizs arany, vagy kék és zöld fémfényű 5
2. A fej szőrös 3
  - A fej nem szőrös 4
3. A fej hosszú fehér szőrrel fedett, a nyakpaizs 1.5-szer oly széles, mint hosszú, 7—9 mm . . . . . *A. morio* F.
  - A fej feketén szőrös, a nyakpaizs 2-szer szélesebb, mint hosszú. 6—8 mm . . . . . *A. sepulchralis* F.
4. A nyakpaizs felső oldalán négy nagy és mély gödör van 5—7 mm . . . . . *A. quadripunctata* L.
  - A nyakpaizs háti oldalán nincsenek gödörkék. Kisebb faj, 4—5 mm . . . . . *A. nigritula* Rtzb.

5. A nyakpaizs arany, vagy bíborvörös, a középtől jobbra és balra 1—1 széles fekete sávval, a szárnyfedők barna ércfényűek 8—11 mm *A. manca* Fabr.
 — A fej, a nyakpaizs és a szárnyfedők elsőfele kék, vagy kékeszöld, a szárnyfedők hátsófele bíborvörös.
 5—7 mm . . . . . *A. salicis* Fabr.

Anthaxia morio Fabr. Erdeifenyő, vagy 8—10 éves lúcfenyőben károsít.

Anthaxia sepulchralis Fabr. Az erdeifenyő ellensége.

Anthaxia quadripunctata L. A leggyakoribb díszbogaraink egyike. Főgazdanövénye az erdei- és lúcfenyő, de megtámadja a vörösfenyőt és borókát is. Petéit a fiatal törzsecskék és az idősebb fák ágainak kéregrepedéseibe rakja. Az álca menetét a háncs és a szíjács közt készíti, amely éles szélű, rágesálékkal erősen el van tömve, szabálytalanul kanyarog és felülről lefelé halad. A kifejlődött álca a szíjácsban bábul. Fejlődéséhez két év szükecsége. Június—júliusban repül.

Nagyobb mennyiségben 1931-ben tenyésztettem ki *Armillaria mellea* által megtámadott 8—10 éves erdeifenyő törzsekből. A megtámadott törzsekből az *A. quadripunctatán* kívül az élőködői közül az *Exotheus lignarius* Rtz. nevű gylkosfűrész is előrepült.

Anthaxia nigritula Rtz. A fiatal lúcfenyő ellensége.

Anthaxia manca Fabr. A szil és az éger kártevője. 1934-ben oly fiatalabb sziltörzsekből neveltem ki, melyek a talajvíz csökkenése folytán betegeskedtek. Máj.—jún.-ban repül.

Anthaxia salicis Fabr. A fűz és a nyárféléket pusztítja. Máj.—jún.-ban repül. A nemző előszeretettel a vadrózsa virágát keresi fel.

(Folytatjuk.)

*

Die forstwirtschaftlich bedeutenderen Prachtkäfer. Von J. Győrfi.

Auszug erfolgt mit dem Schlussteil der Abhandlung.

*

Les buprestidés importants pour la sylviculture, par J. Győrfi.

Le résumé accompagnera la fin de l'article.

*

The more important Buprestidae for forestry. By J. Győrfi.
 Summary will be published with the last instalment of the article.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Elveszett lappéldányok pótlása.

Kérjük t. tagtársainkat és előfizetőinket, hogy esetleg elveszett lappéldányok pótlása iránti igényüket az illető füzet megjelenése utáni két héten belül bejelenteni szíveskedjenek, mert későbbi igényléseknek nem áll módunkban díjtalanul eleget tenni.

Az „Erdészeti Lapok“ kiadóhivatala.

Jegyzőkönyv

az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának 1937. évi június hó 1-én tartott üléséről.

Jelen voltak: báró *Waldbott* Kelemen elnök, *Biró* Zoltán ügyvezető, *Beyer* Jenő, *Czillinger* János, gróf *Festetics* Kristóf, *Huszár* Tibor, *Kovács* Gábor, gróf *Mailáth* György, *Onczay* László, örgróf *Pallavicini* Alfonz Károly, *Papp* Béla, *Papp-Szász* Tamás, báró *Prónay* György, *Rimler* Pál, *Vuk* Gyula választmányi tag urak és dr. *Mihályi* Zoltán titkár.

Elnök: Üdvözlöm a megjelent urakat és az Egyesület igazgató-választmányának a mai napra kitűzött ülését megnyitom.

Megállapítom, hogy a választmányi ülés határideje az igazgató-választmányi tag urakkal kellő időben közölve lett s a választmányi ülés a megjelentek számára való tekintettel határozatképes.

Távolmaradásukat kimentették: *Ajtai* Jenő, gróf *Apponyi* Károly, báró *Biedermann* Imre, gróf *Esterházy* Móric, *Földváry* Miksa, báró *Inkey* Pál, *Ivanich* Ferenc, gróf *Károlyi* Gyula, *Karsai* Károly, vitéz *Lámfalussy* Sándor, *Lengyel* Sándor, *Matusovits* Péter, *Molcsány* Gábor, *Osztroluczy* Miklós, *Takács* Zsigmond, ifj. gróf *Teleki* József, *Urbánffy* Ignác, *Véssei* Mihály választmányi tag urak.

A jegyzőkönyv hitelesítésére *Papp* Béla és gróf *Mailáth* György urakat kérem fel.

Az ülés összehívására a M. Kir. Pénzügyminiszter úrtól leérkezett rendelettervezet adott okot, amely az erdei termékek forgalmiadó váltására vonatkozó és eddig érvényben volt rendelkezéseket jelentékenyen módosítja.

Az rendelettervezetet csak 15 példányban tudta az egyesület vezetősége beszerezni és ezért ezeket a példányokat azoknak a választmányi tag uraknak küldöttük meg, akik a kérdéssel eddig is behatóbban foglalkoztak.

Általánosságban csak annyit kívánok megjegyezni, hogy a rendelettervezet igen jelentékeny, az erdőgazdaságra hátrányos változtatásokat tartalmaz és kifejezetten azt a benyomást kelti, hogy annak egyetlen célja az erdei termékek után várható forgalmiadó bevételek jelentős fokozása volt.

Olyan, teljesen indokolatlan kikötéseket is tartalmaz, amelyek magával a forgalmiadóra vonatkozó törvénnyel sem hozhatók teljes összhangba.

Maga a földművelésügyi minisztérium sem foglalt még állást ebben a kérdésben s így minden reményünk megvan arra, hogy a földművelésügyi minisztérium segítségével sikerül a pénzügyminisztériumnak ezt a szándékát letörni. Egyébként a részletekre vonatkozólag az ügyvezető Úr fog jelentést tenni.

Ügyvezető: Elsősorban azt kifogásolja a legsúlyosabban, hogy a rendelettervezet elkészítése előtt a pénzügyminisztérium az erdőgazdaság és a fakereskedelem képviselőit nem vonta be a tanácskozásokba, sőt tudomása szerint még a földművelésügyi minisztériumot sem. Ennek következtében a rendelet egyes pontjai nagyfokú tájékozatlanságot, a jelenlegi gazdasági helyzet teljes félreismerését tanúsítják, ami kiszámíthatatlan károkat okozhat nemcsak közgazdasági, hanem szociális, sőt nemzetvédelmi téren is. Részletesen ismerteti ezután azokat a szakaszokat, amelyek ellen kifogás merül fel.

A 2. §. első bekezdésének 1. pontja a tövön álló fa eladóját egyetemlegesen teszi felelőssé a vásárló által fizetendő forgalmiadó-váltásért. Ez nemcsak méltánytalan, hanem egyszerűen keresztülvihetetlen. Nem a birtokosnak jutó vételárat tekinti a forgalmiadó-váltás kivetésének alapjául, hanem a termelő által elérendő eladási árat, amelyben a birtokos által nem ellenőrizhető fuvar-, üzemi és egyéb költségek is bennfoglaltatnak. Ettől eltekintve, a fa kitermelése és értékesítése között gyakran 1—2 év is eltelik és ezért az egyetemleges szavatosság kimondása teljesen tarthatatlan és annak törlését kell kérni. Nem lehet a tövön való eladásra vonatkozó előírást alkalmazni abban az esetben, ha a birtokos a termelést saját munkásaival végezteti és a kitermelt választékok szerint adja el a fát, mert a házilagos termelés elsősorban erdőgazdasági és szociális célokat szolgál, amelyeket nem szabad a forgalmiadó-váltás érdekében kockára tenni.

A 3. §-sal kapcsolatosan megállapítja, hogy a 2. bekezdés 1—7. pontja alatt felsorolt minimális átlagértékek legalább 100 százalékkal haladják meg az egyes választékok jelenlegi tényleges forgalmi értékét. A forgalmiadó-váltás kivetése tehát a tervezet szerinti egységárak figyelembevétele mellett az eladási árak nagyobb mértékű emelését vonná maga után, amelyet elsősorban a nehéz anyagi körülmények között élő falusi lakosság szenved meg. Éppen olyan veszedelmes a 3. bekezdés rendelkezése is, amely a tövön való eladásnál az adóváltás alapjául az eladási ár kétszeresét jelöli meg. Kapcsolatos ezzel a rendelkezéssel a 13. §. is, amelyre még visszatér. Javasolja úgy a 2. mint a 3. bekezdés teljes törlését.

Teljesen indokolatlan a szakasz 6. bekezdése is, amely érköközősség fennállását állapítja meg minden olyan esetben, ha a birtokos vagy termelő termelvényeit egy tételben, vagy esetleg 75%-ot meghaladó mennyiségben egy kereskedőnek adja el. Ugyanennek a §-nak a 10. bekezdése a 2. bekezdés 1—7. pontjai alatt felsorolt árakat kívánja alapul venni arra az esetre, ha az előállított árut vagy termelt fát a birtokos saját téglavagy mészégetőjében használja fel. Az ilyen intézkedés az erdei termelés melléküzemeit, — amelyek sokszor az egyébként nem értékesíthető faanyag felhasználása céljából létesültek, — egyszerűen életképtelenné tenné és ezért feltétlenül annak törlését kell kérni.

A 4. §. 3. bekezdésében felsorolt rönkárak olyanok, amelyeknek legnagyobb részét az átlagos minőségű kész fűrészárú után sem tudják a

vidéki fűrészek elérni. Hogy a forgalmiadónak ilyen alapon való kivetése a nagynehezen új életre támasztott fűrészipar teljes tönkretételét vonná maga után, nem szorul bővebb magyarázatra és ezért a felsorolt áraknak negyedrészükre való csökkentését kell kérni. A 10. bekezdés 3. pontja is módosításra szorul. A kisgazdának és erdei munkásoknak saját gazdasági és építkezési céljaira szükséges faanyaga forgalmiadómentesen legyen fel-fűrészeltető, abban az esetben, ha az illetékes községi elöljáróság igazolja, hogy a kikerülő fűrészárut az illető saját gazdasági épületeinek vagy lakóházának javítására, vagy új épület felállítására, esetleg gazdasági eszközeinek helyreállítására kívánja felhasználni. A pénzügyigazgatóság előzetes hozzájárulása ilyen esetekben mellőzendő.

A 9. §. 1. bekezdésének 1. pontjából a megrendelő, második pontjából a forgalombahozó egyetemleges szavatosságát törölni kell. Mert nem lehet célszerű semmiféle olyan intézkedés, amelyik szabályszerűen lebonyolított üzletek után az egyik felet a másik eljárásért felelőssé teheti. Egyszerű megoldása a kérdésnek, ha a miniszter Úr kötelezőleg elrendeli, hogy a bérvágás után járó forgalmiadót minden alkalommal bélyegben kell leróni a bérvágási díjról kiállított számlán vagy a bérvágási díjakról vezetett külön könyvben.

A 9. §. 1. bekezdése az adóbehajtási eljárásban teljesen szokatlan intézkedést tartalmaz. Adóváltság fizetésének a kötelezettsége csak akkor merülhet fel, ha forgalom van. Az esetleg várható, később bekövetkező forgalom, mint ismeretlen mértékű alap után biztosíték vagy előleg szolgáltatására kötelezni a felet, lehetetlenség. Hiszen a forgalmiadó alapját nyújtó ingó tárgy időközben elpusztulhat, értékét vesztheti. Ezért ez az intézkedés teljesen tarthatatlan és törlése kérendő.

A 11. §. 3. bekezdése a fűrésztulajdonos részére biztosítja a gömbölyű fa után igazoltan kifizetett vasúti fuvardíjnak, illetőleg tutajbérnek 5%-a erejéig a forgalmiadó-váltság alapból leendő levonását. Ezt a minden tekintetben jogos, igazságos és méltányos álláspontot minden egyéb olyan váltságkötelezetre ki kell terjeszteni, aki közforgalmú vasúton vagy hajón szállított anyag után köteles a váltságot leróni.

A 13. §. 3. bekezdése olyan részletes és bonyolult könyvvizelési kötelezettséget ír elő a kitermelő számára, amelyet csak magasabb képesítésű könyvelő tudna ellátni. Miután kisebb üzemeknél ez keresztülvihető. az egyszerű feljegyzések vezetésével megbízott erdőrtől vagy altiszttól ilyen munkát kívánni nem lehet, a rendelkezés hatálytalanítása kérendő. Annál is inkább, mert minden erdőgazdaságnak a saját viszonyai között kiforrott könyvelési rendszere van, amelytől való eltérés újabb megterhelést jelentene mégpedig annak a biztosítéka nélkül, hogy a tervezetben megállapított rendszer állandó marad. Ettől eltekintve, az ilyen beavatkozás egészen szükségtelen, mert a pénzügyi hatóságoknak nincs jogukban az anyagkezelés részleteit kutatni, ez számukra is óriási munkatöbbletet jelentene. Azt joggal kívánhatják a pénzügyi hatóságok, hogy a különböző kules szerint megadóztatott választékok elkülönítve tartassanak nyilván, ez ellen senki nem tiltakozik. De a forgalmiadó-váltság kivetésének alapja csak az elért ár, tényleges bevétel lehet, semmi szükség és indok nincs tehát arra, hogy felesleges zaklatással nehezítsék az adófizető helyzetét. Az ilyen értelmű beavatkozás ellen a legerélyesebben tiltakozni kell.

A 18. §. 8. bekezdés ugyancsak teljes mértékben indokolatlan zaklatásokhoz szolgáltat alapot, mert nem lehet korlátozni a birtokost vagy termelőt abban, hogy ne változtathassa meg egy termelési vagy értékesítési módszerét, ha az az ő érdekeivel ellentétben van és nem lehet őt olyan forgalmiadóteher vállalására kötelezni, amelyik bevételével vagy forgalmával arányban nem áll.

Ezek után még vitéz *Lámfalussy* Sándor és *Urbánffy* Ignác választmányi tagoknak a rendeletervezettel kapcsolatosan benyújtott észrevételeit ismerteti *Ügyvezető*, amelyek ugyancsak az általa kifogásolt részletekre vonatkozóan kívánna módosítást.

Az igazgató-választmány *Onczay* László, báró *Prónay* György és *Rimler* Pál hozzászólása után *Ügyvezető* javaslatait teljes egészükben elfogadja és úgy határoz, hogy a kért módosítások tárgyában a pénzügyminiszter Úrhoz haladéktalanul egy felterjesztés intéztessék, amelyek másolata a földművelésügyi miniszter Úrnak is megküldendő az Egyesület álláspontjának támogatása iránti kérelemmel.

Báró Prónay György: Javasolja, hogy a felterjesztéseken kívül az igazgató-választmánynak azok a tagjai, akik a felsőház pénzügyi bizottságában is helyet foglalnak, a költségvetési vita során tegyék szavá a kérdést és kérjék az egész tervezetnek egy, az összes érdekelt bevonásával egybehívandó értekezleten való újbóli letárgyalását a miniszter Úrtól. A tervbevetett módosítások érvényesíthetőségét így valószínűbbnek látná.

Az igazgató-választmány báró *Prónay* György indítványát egyhangúan magáévá teszi.

Ügyvezető: Bemutatja a Dél-dunántúli Erdészeti és Vadászati Egyesület meghívóját, a június hó 6-án Dombóvárott tartandó közgyűlésére, amellyel egy tanulmányi kirándulás is kapcsolatos. Közli az igazgató-választmánnyal, hogy az elnökség az Egyesület képviselőjében dr. *Mihályi* Zoltán titkárt küldi ki a testvéregyesület Közgyűlésére.

Egyhangúlag tudomásul szolgál.

Ügyvezető: Bemutatja *Modrovich Ferenc* egyetemi ny. r. tanár egyesületi tag beadványát, amelyben az igazgató-választmánynak az április hó 19-én tartott ülésén a könyvismertetések tárgyában hozott határozatnak hatályon kívül való helyezését kéri. Miután az Egyesület érdeke úgy kívánja, hogy a könyvkiadók közvetlenül az Egyesületnek küldjék be ismertetés céljából az újonnan megjelent szakkönyveket és az Egyesületnek több olyan irodalommal foglalkozó tagja van, aki az ismertetéseket írói tiszteletdíj ellenében készséggel vállalja, javasolja az április 19-én hozott határozatnak lényegben való fenntartását.

Az igazgató-választmány *Ügyvezető* javaslatát egyhangúlag magáévá teszi.

Ügyvezető: Jelenti, hogy a nagy értéket képviselő egyesületi könyvtár rendezése multhatatlanul szükségessé vált, miután ezzel kapcsolatosan az egyre szaporodó anyag gazdaságosabb elhelyezését is meg kell oldani. *Térfi* alelnök Úr az igazgató-választmány utólagos hozzájárulásának feltétele mellett megengedte, hogy a könyvtárrendezés munkájával havi 120.— pengő tiszteletdíj ellenében *Katona* László okl. erdőmérnök bízássék meg.

Az igazgató-választmány *Katona* László a könyvtárrendezés céljaira való ideiglenes alkalmazásához egyhangúlag hozzájárul.

Titkár: Jelentést tesz a Bányászati és Kohászati Egyesület, illetőleg a Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Országos Egyesülete által a Műegyetem bánya- és kohómérnöki osztályának korszerű kiépítése iránt megindított mozgalmáról. Miután az erdőgazdasággal szemben fennálló fokozott követelmények mindenképpen indokoltá teszik, hogy az erdőmérnök-hallgatók hiánytalan elméleti és gyakorlati kiképzést nyerjenek a műegyetemen, javasolja, hogy az Országos Erdészeti Egyesület is járjon el a közoktatásügyi kormányznál és kérje azoknak a hiányoknak sürgős orvoslását (tanszékek szaporítása, illetőleg nyilvános rendes tanárokkal való betöltése, a segéd-tanzenemélyzeti kérdés rendezése, bővebb hitelkeret nyújtása), amelyek az erdőmérnöki osztály munkáját jelentősen megnehezítik

és következményeikben a magyar erdőgazdaságok vezetői részéről több ízben szolgáltatnak komoly panaszra okot.

Az igazgató-választmány *Papp Béla* és *Biró Zoltán* hozzászólása után titkár indítványát egyhangúlag magáévá teszi.

Ügyvezető: Bemutatja *Kallivoda György* egyesületi tag indítványát a szalvóniai tölgymakk behozatalának megkönnyítése tárgyában. Miután hazánkban bőséges makktermés átlag csak minden tizedik évben van és a tölgyerdőgazdaságok sok esetben nagy áldozatok mellett sem tudnak eleget tenni felújítási kötelezettségüknek, kívánatosnak látja, hogy az Egyesület a földművelésügyi minisztérium támogatását kérje ebben az ügyben, tekintettel arra, hogy a Magyarországon beigazolhatóan sokkal jobb eredményeket biztosító szalvóniai tölgymakk behozatala főleg deviza-nehézségekbe ütközik.

Az igazgató-választmány *Kallivoda György* indítványát egyhangúlag magáévá teszi.

Néhány tagdíjügy elintézése után elnök az ülést berekeszti.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. minisztérium 4450—1937. M. E. számú rendelete a tűzifaárak szabályozása tárgyában.

A m. kir. minisztérium a gazdasági és hitelélet rendjének, továbbá az államháztartás egyensúlyának biztosításáról szóló 1931:XXVI. t.-c. 2. és 3. §-ában kapott és legutóbb az 1937:X. törvénycikkkel meghosszabbított felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §.

Az ország zavartalan tűzifaellátása érdekében felhatalmazatik a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter, hogy a földművelésügyi miniszterrel egyetértve:

a) a tűzifa legmagasabb árát fafajok, választékok és minőségek szerint akár az ország egész területére, akár annak egyes részeire kiterjedő hatállyal megállapítsa;

b) a tűzifa legmagasabb árának megállapítását alsófokú közgazgatási hatóságra bízassa és ezzel kapcsolatban a legmagasabb árak megállapításánál követendő elveket megállapítsa;

c) a fenti *a)* és *b)* pontok alapján tett rendelkezések végrehajtásához szükséges eljárási szabályokat megállapítsa.

2. §.

Aki tűzifa feldolgozásával, illetőleg árusításával foglalkozik, köteles az 1. §. alapján megállapított legmagasabb eladási árakat tartalmazó táblázatot üzlethelyiségében (telephelyén) jól látható helyen kifüggeszteni.

3. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés — így különösen az árdrágító visszaélésekről szóló 1920:XV. törvénycikk rendelkezései — alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedő elzárással büntetendő:

a) aki a jelen rendelet 1. §-a alapján kiadott rendeletek valamelyik rendelkezését megszegi, vagy kijátsza;

b) aki a jelen rendelet 2. §-ában meghatározott kötelességének elteget nem tesz.

Az ilyen kihágások miatt kiszabható pénzbüntetés legmagasabb összege 8.000 (nyolcezer) pengő. (1931:XXVI. t.-c. 3. §.). Az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbírósnak hatáskörébe tartozik. Az 1929:XXX. t.-c. 59. §. (1) bekezdésének 3. pontja szempontjából szakminiszternek a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztert kell tekinteni.

4. §.

Ha a jelen rendelet hatálybalépésekor az azt megelőzően kötött szerződés alapján megvett tűzifát a vevő már átvette, vagy őt az átvételben késedelem terheli, a szerződést és az abban kikötött vételárat a jelen rendelet és az annak alapján kiadott rendeletek nem érintik.

Ha a jelen rendelet hatálybalépésekor az azt megelőzően kötött szerződés alapján megvett tűzifát a vevő még nem vette át és őt az átvételben késedelem sem terheli, akkor a szerződést a jelen rendelet csak annyiban érinti, hogy a jelen rendelet alapján megállapított legmagasabb vételárat meghaladó szerződési vételár helyébe a megállapított legmagasabb ár lép. Az ekként módosult szerződéstől az eladó a tűzifa átadásáig el is állhat, az elállás tekintetében azonban a vevő felhívására nyolc nap alatt nyilatkozni köteles.

Ha a szerződés a jelen rendelet hatálybalépésekor csak részben ment teljesedésbe, illetőleg a vevőt átvételi késedelem csak részben terheli, annyiban, amennyiben a tűzifát a vevő átvette, illetőleg késedelmesen nem vette át, az első bekezdést, egyébként a második bekezdést kell alkalmazni.

5. §.

A jelen rendelet a kihirdetés napján lép hatályba.

Budapest, 1937. évi július hó 3-án.

Dr. Darányi Kálmán s. k.
m. kir. miniszterelnök.

Kedvezményes tűzifaszállításra jogosult újabb vasúti feladó állomás.

A Máv igazgatósága lapunk legutóbbi közlése óta a következő állomást vette fel a kedvezményes tűzifaszállításra jogosult feladó állomások sorába: *Taszár*.

IRODALOM

Erdészeti kísérletek 1936. 3—4. sz.

A most megjelent 100 oldalas füzetet teljes egészében *Roth Gyula*: „Az Erdészeti Kutató Intézetek Nemzetközi Szövetségének IX. kongresszusa hazánkban“ címen írt beszámolója tölti ki.

A múlt év őszén lezajlott nagyszerű kongresszus eredményeit a külföldi szaklapok kivétel nélkül igen elismerő szavak kíséretében méltányolták, amiről a „Külföldi lapszemle“ című rovatunkban már több ízben hírt adtunk.

Roth Gyula, mint az egyesület elnöke, csak a kongresszus történetének pontos rögzítésére törekedett. Részletesen ismerteti időrendben a vándorgyűlés lefolyását, a vele kapcsolatos erdő-bejárásokat, az előadások címét és azokat a beszédeket, amelyek a kongresszus alkalmával elhangzottak.

Az érdekes tanulmányt, amely maradandó emléke a magyar erdészeti kísérletiügy eredményeinek, számos fénykép díszíti.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE

ZEITSCHRIFT FÜR WELTFORSTWIRTSCHAFT. 1937. 6—7. sz.

Dr. A. Ebner, folytatja „Az amerikai fatermelés kritikai megvilágításban, jövője és alakulása a jelenkor kérdései szempontjából“ című és az „Erdészeti Lapok“ 1935. évi XII. füzetében is ismertett nagyobb tanulmányát, amelyben a fatermelést a gazdaságosság és az erdő ápolása szempontjából bírálja. Fejtegetései végén az eddigi eljárások tanulságait és a jövőbeli célkitűzéseket veti egybe. A tanulmány szövegét érdekesen egészíti ki a szövegbe iktatott 6 grafikon és 18 kép.

A „Nemzetközi Erdőgazdasági Tudósítás“ és a „Nemzetközi Fagazdasági Tudósítás“ rovatai időszerű híreket közölnek a világ minden tájáról.

A „Könyvismertetések“ rovata pedig újabban megjelent könyvekről számol be.

Dr. Tomasovszky Imre.

ALLGEMEINE FORST- UND JAGD-ZEITUNG 1937. 6. sz.

Starkel: Telkesítés Baden rajnamenti erdeiben. (Rheinwald-melioration im Lande Baden.) 169—178. old.

A múlt évben már megemlékeztünk azokról a nagyszabású lecsapolásokról, amelyek révén egy kb. 200 km hosszú és átlag 2 km széles, 20.000 ha-t kitevő vadvizes terület válik a Rajna mentén hasznothajtó termőfölddé.

Szerző helytelen álláspontnak tartja, hogy ezzel az egészségtelen vidékkel kapcsolatban természetvédelmi szempontokat hangsúlyozzanak, mert a munkálatok csak a szűnyog-veszedelemnek izentek hadat és minden egyéb vonatkozásban segítségére sietnek a természetnek (a talaj javítása, a halállomány szaporítása, nemes fajok megtelepülhetése stb. által).

Rámutat arra is, hogy az ilyen munkálatoknál, éppen úgy, mint a vadpatak-szabályozásnál, az erdőmérnököt kell elsősorban megfelelő irányító szerephez juttatni, mert *a tisztán műszaki szempontok érvényesülése sok esetben hiusította meg már a várt eredményt.*

Tanulmányában az árok-, ill. esaternahálózat kiépítésének és a partbiztosításnak a műszaki részleteivel foglalkozik. Utóbbival kapcsolatosan kiemeli, hogy tapasztalatai szerint a legjobb eredményt a cölöpözés adja (*A. Schindler* eljárása szerint), dacára annak, hogy ez a legegyszerűbb és legtartósabb partbiztosítási mód még mindig nem részesül kellő méltánylásban.

Néhány szép fényképpel és rajzzal meggyőzően igazolja állításai szavahihetőségét.

Künanz: A szálerdő felépítése Hessen tartományban. (Der Aufbau des Hochwaldes der Provinz Oberhessen.) 178—187. old.

Az elmélet célkitűzéseinek a gyakorlat munkateljesítményével való szembeállításából gyakran szinte áthidalhatatlannak látszó félreértések keletkeznek, amelyek tárgyilagos elbírálásához szinte bizonyos böleseleti iskolázottság szükséges.

Hessen tartományban készült első ízben egy olyan erdészeti statisztika, amelyik az 1935 január 1-i állapot alapján vette fel az összes adatokat, még pedig községek szerint elkülönítve. Az adatgyűjtés nemcsak a fajok, birtokviszonyok és korosztályok szerinti megoszlást ölelte fel, hanem — az erdészeti statisztika történetében első ízben — kiterjedt az állományoknak értékosztályok szerinti csoportosítására is.

Szerző ezt a statisztikai anyagot ismerteti teljes részletességgel, mint olyat, amely erdőgazdaság-politikai tanulmányokhoz különösen megfelelő alapot szolgáltat és egyben rámutat azokra a hiányokra is, amelyeknek elkerülése a tökéletes munka szempontjából kívánatos.

Schwarz: A simafenyő telepítése Németországban, észak-amerikai termőhelyi kívánalmainak megvilágításában. (Der Anbau von Pinus Strobus in Deutschland im Lichte der klimatischen Standortsbedingungen in Nordamerika.) 187—191. old.

A mintegy 100 évvel ezelőtt nagy lelkesedéssel felkarolt simafenyővel Németországban az utóbbi időben egyre több kellemetlensége volt az erdőgazdáknak, főleg a *Peridermium Strobi* nevű gombakárosító fokozott fellépése óta.

Szerző — igen helyesen — azt az álláspontot képviseli, hogy idegen fajok betelepítése előtt természetes elterjedésük határain belül részletes tanulmány tárgyává kell tenni a termőhelyel szemben támasztott igényeiket. Ez az egyetlen módja annak, hogy csalódás ne érjen bennünket.

Hazánkban a simafenyővel nem történtek nagyobbarányú erdősíntési kísérletek, de mert a neki megfelelő termőhelyen feltétlenül érdemes vele foglalkozni, melegen ajánljuk *Schwarz* tanulmányát gyakorlati erdőgazdáink figyelmébe.

Az egyes amerikai simafenyő-régiók termőhelyi adottságait szerző összehasonlítja a németországi viszonyokkal és ebből a szembeállításból — helyi adatainak ismeretében — bárki megítélheti, eredményes lesz-e a próbálkozása, vagy sem.

SCHWEIZERISCHE ZEITSCHRIFT FÜR FORSTWESEN 1937. 6. sz.

Jaag: A jegenye és lucfenyő új betegsége. (Über eine neue Erkrankung der Tanne und der Fichte.) 145—151. old.

Röthenbach község erdejében számos öreg jegenyefenyőn egy különös betegség lépett fel. A törzsek hosszirányában — rendszeren a gyökfőnél kezdődőleg — a kéreg keskenyebb sávokban és először szemmel alig észrevehetően besüppedt és ezzel egyidejűleg rendszeren gyantafolyás is jelentkezett, mint a kóros állapot ismertetőjele. Egy-egy törzsön néha 15—20 ilyen kéregsüppedéses sáv volt található.

A besüppedt kéreg alatt a fatest korhadásnak indul, a kéreg megrepedezik, elszárad és néhány éven belül az egész törzs elpusztul.

Szerző *Gäumann* nevű társával 1933—1937-ig beható vizsgálatokat folytatott a betegség lefolyásának, illetőleg kórokozójának és egyéb körülményeinek kiderítésére.

Ezek a vizsgálatok kétségtelenül beigazolták, hogy a pusztulás oka a *Pleurotus mitis* nevű parazitikus gomba, amelyet laboratóriumban is sikerült a kutatóknak kitenyészteniök.

A mesterséges fertőzési kísérletek azt mutatták, hogy a gomba főleg a jegenyefenyőt támadja igen hevesen.

Ezeket a kísérleteket úgy végezték, hogy a törzsbe növedékfúróval 2 cm átmérőjű lyukakat fúrtak, amelyekbe mycélium-csomókat helyeztek el és a lyukak nyílását gondosan elzárták. A fertőzés főleg függőleges irányban terjedt tovább és két év múlva a lyukak környékén a fatest vörös revesedés-szerűen teljesen korhadt volt.

Lúcfenyőtörzseken a gomba pusztítása nem olyan erőteljes, a többi fenyőfajtákat pedig egyáltalában nem támadja meg.

Miután a betegség föllépését csak olyan állományokban észlelték, amelyek bebizonyíthatóan mesterséges úton és ismeretlen, idegen származású magból telepítették, nyilvánvaló, hogy a védekezésnek elsősorban gazdasági rendszabálynak kell lennie, noha az ereje teljében lévő betegség — amint ez más esetekből is ismeretes — a természetes úton keletkezett egyedeket is meg tudja támadni.

A tanulmánnyal kapcsolatosan közölt fényképek igen szemléltetően támasztják alá a szöveget.

Düggeli: Milyen hatással van a gyakori taposás az erdőtalaj némely fizikai és biológiai tulajdonságára. (Wie wirkt das öftere Betreten des Waldbodens auf einzelne physikalische und biologische Eigenschaften ein?) 151—165. old.

Vizsgálataihoz szerző fenyő-, lomb- és elegyes állományok talajából vett párhuzamos próbákat. Még pedig úgy, hogy az erősen taposott, illetőleg érintetlen talajt képviselő minták egymáshoz egészen közel eső helyről származva, összetétel szempontjából, lehetőleg azonosaknak legyenek tekinthetők. Ez azonban nem minden esetben sikerült teljesen, ami ismét azt igazolja, milyen nagy mértékben változhatik szinte lépten-nyomon a talaj minősége és *mennyire óvatosaknak kell lennünk* a próbavételeknél, illetőleg a belőlük való következtetéseknél.

A vizsgálatok a talaj víztartalmára, víztartó képességére (kapacitására) víznyelésének gyorsaságára és mértékére, levegőkapacitására, valamint baktérium-viszonyaira terjedtek ki és az alábbi eredményeket adták:

1. A taposott talajok víztartalma — az érintetlen talajok átlag 23.1%-os víztartalmával szemben — átlag 21.9% volt.

2. A vízkapacitás is kisebb a taposott talajnál: átlag 46.0% volt; az érintetlen talajnál 47.2%.

3. A víz beszívárgásához a taposott talajnál átlag 5¼-szer annyi idő szükséges, mint az érintetlen talajnál, amely ugyanannyi idő alatt legalább 60-szor annyi vizet tud elnyelni, mint a taposott talaj. (Utóbbi adat 100 cm² területre és 1 órai időre vonatkozik).

4. A taposott talaj levegő-kapacitása is csekélyebb, alig 6.4%, míg az érintetlen talajnál átlag 14.1%-ot tesz ki.

5. A talaj taposása határozottan ártalmas a nitrifikáló baktériumok és a nitrogén-kötő hasadó gombák életére (mind faj, mind pedig szám szerint jóval kevesebb van belőlük az ilyen talajban), de elősegíti a dentrifikáló és anaerob-baktériumok fejlődését.

A szerző által közölt 6 táblázat a részletes felvételek eredményeit tartalmazza.

WIENER ALLGEMEINE FORST- UND JAGD-ZEITUNG. 1937. 25—27. sz.

Zöhrer: A lufenyő törzsének sérülései és azok következményei. (Stammverletzungen der Fichte und deren Folgen.) 111—112. old.

Főleg a zúzott sebekkel kapcsolatosan föllépő korhadással (*Wundfäule*) foglalkozik, amelyet — amint ezt a *R. Hartig* vizsgálatai megállapították — szaprofitikus gombák okoznak.

Szerző a Schwartzenberg hercegi erdőkbén mintegy 250 törzset vizsgált meg, amelyek — főleg a termelés következtében — zúzott sebeket szenvedtek és ennek következtében sebkorhadásban megbetegedtek.

Vizsgálatai a sérülés korát, a korhadás függőleges és vízszintes kiterjedését, valamint a sebhely széléről történő beforradás mértékét ölelték fel és az alábbi megállapításokhoz vezettek:

1. A korhadás függőleges irányú terjedése évenként átlagosan 19.2 cm volt, de néha a 60 cm-t is elérte.

Ha a sérülés a gyökfő közelében történt, a korhadás terjedése sokkal gyorsabb.

2. A korhadásnak vízszintes irányban, a törzs belseje felé való terjedése gyorsabb a szélesebb évgyűrűvel bíró uralkodó fánál, mint az elnyomott törzseknél.

3. A seb beforradása legerőteljesebben a nagyméretű uralkodó törzseknél, de ezeknél is évenként átlag csak egy 0.32 cm széles hegedési szövet fejlődik.

4. A sérülésektől számított évek múlásával fokozatosan csökken a korhadás függőleges terjedése.

5. A korhadás mértéke nem függ a törzsek korától. A megvizsgált 70—140 éves fák ebben a tekintetben nem mutattak különbséget.

6. Majdnem minden a fatestig hatoló sérülésnek sebkorhadás és ezzel kapcsolatosan gyakran parazitikus megbetegedés a következménye.

Farský: Az édes csillagfürt mint vadtakarmány. (Die Süßlupine als Wildfutter.) 115—116. old.

A *Bauer* és *Sengbusch* által kitenyésztett alkaloid-mentes csillagfürt egyre fokozódó jelentőséghez jut a mezőgazdaságban.

Szerző részletesen ismerteti a zöld növénynek, valamint belőle készített szénának és végül a magnak takarmányozás szempontjából fontos adatait (kémiai összetétel, emészthetőség, takarmányérték, stb.), amelyek mind azt igazolják, hogy ez a csillagfürt-fajta igazán elsőrangú zöld és száraz takarmányt szolgáltat és hogy szem-termésének „*biológiai*” (hízaló, erősítő) értéke az árpaéval egyenlő, a tengerit, búzát, rozst pedig felül is mulja.

Fentiek alapján nyilvánvaló, hogy az édes csillagfürt vadtakarmányozás céljaira is kiválóan alkalmas.

Ahol nagy a vadállomány és az erdőt környező mezőgazdasági területeken édes csillagfürtöt termelnek, feltétlenül szükséges, hogy az erdőben szétszórtan, sok helyen álljon csillagfürttel bevetett etető-föld a vad rendelkezésére, mert az különben érzékeny kárt okoz a mezőgazdasági csillagfürt-táblákban. Közvetlenül az erdő mellett ezért nem is tanácsos csillagfürtöt termelni.

Tanulmánya befejezésekképpen szerző részletesen ismerteti az édes csillagfürt termelésére vonatkozó tudnivalókat a föld megművelésétől kezdve a vetés-kapáláson keresztül az aratásig és hasznos tanácsokat ad a szénával és maggal való helyes bánásmódra vonatkozólag is.

Peschaut: A kanadai nyár ültetése. (Zum Anbau der Kanadapappel.) 121. old.

Mint egy olyan erdőgazdaság vezető-tisztje, amelyben a kanadai nyár előkelő helyet foglal el, saját tapasztalatai alapján közli ennek a kiváló fafajnak a termelőhellyel szemben támasztott igényeit, valamint a csemetekertben való nevelésre, kiültetésre és ápolásra vonatkozó tudnivalókat.

JOURNAL OF FORESTRY. 1937. 5. sz.

Schmitz: A bírálat kérdése. (A question of jurisdiction.) 425—26. old.

Az Amerikai Erdészek Egyesületének elnöke azt a javaslatot terjesztette az egyesület elé, hogy az ifjúsági csoportba való felvétel (*junior membership*) előfeltételét képező vizsgánál a szak-képzettség elbírálásában szigorú mérték alkalmazandó.

Ennek a vizsgának a méltatására a legközelebb még rátérünk. Itt csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy az egyesület állásfoglalását az amerikai egyetemek sérelmesnek találták, mert az

általuk nyújtott erdészeti felsőoktatásnak a felülbírálását vélik benne látni.

Szerző kifejti, hogy ilyen szándék távol áll az egyesülettől, de az erdőtiszt-képzés nívójának emelése céljából a vizsga fenntartása, illetve szigorítása feltétlenül szükséges.

Az egyetemek t. i. azt hangoztatják, hogy az oktatás 4 éves időtartamát legalább 5 évre kell felemelni, mert az csak így tud lépést tartani az egyre fejlődő természettudományokkal. Nem lehet tehát rossznéven venni egy komoly szaktestülettől, ha a kari tekintély megóvása és emelése céljából azt kívánja tagjaitól, hogy az egyetemen szerzett elméleti tudás mellé a megfelelő gyakorlati jártasságot is elsajátítsák és szakbeli használhatóságukról — éppen a gondjaikra bízott erdőgazdaság érdekében — bizonytságot is tegyenek.

Chapman: Az állami erdészet ujjszervezése. (Reorganization and the Forest Service.) 427—34. old.

Az Egyesült-Államok erdészeti igazgatása 1905-ben került át a belügyi tárcától a földművelésügyi minisztérium (*Department of Agriculture*) hatásköre alá.

Most, 32 évi eredménytejes működés után az a veszély fenyegeti, hogy ismét a belügyi tárcának rendelik alá.

Ez ellen a terv ellen az összes állami szervek, amelyeknek az erdészettel valamilyen kapcsolatuk van (a kutatóintézetek, tűzvédelmi szervezetek, természetvédelmi intézmények stb.), a legélesebben állást foglaltak.

Az Amerikai Erdészek Egyesülete (*Society of American Foresters*) pedig részletes és alaposan megokolt feliratban kérte a jelenlegi helyzet további fenntartását.

Szerző, aki az egyesület elnöke, tételenként felsorolja azokat a körülményeket, amelyek az egyesület állásfoglalását támogatják: 1. az őstermelés körébe tartozó erdészet csak a testvér gazdasági ággal foglalkozó kormányhatóság vezetése alatt fejlődhetik céljának megfelelően tovább; 2. esztelenség egyedül az állam-erdészeti igazgatást más minisztériumnak alárendelni, amikor az amerikai erdőgazdaság 90 százalékát kitevő magánerdők továbbra is a földművelésügyi kormány hatáskörében maradnak és 3. az erdők fenntartása, a nemzeti parkok létesítése, az erdőtüzek eredményes leküzdése, újabb vadpatakok keletkezésének megakadályozása és általában az erdő óriási közgazdasági, nemzetvédelmi és szociális jelentőségének kidomborítása érdekében az állam-erdészet a földművelésügyi minisztérium vezetése alatt, 32 év óta, óriási munkát végzett, amelynek eredményei a tervezett változás keresztülvitele esetén mind megsemmisülnének.

Mert mindenki jól ismeri azokat az óriási károkat, amelyeket az Egyesült-Allamok erdőgazdaságának el kellett szenvednie az 1905. évet megelőző időkben.

Moore: A faértékesítő társulás és az erdészet fejlődése Nagy-britanniában. (The development of cooperative timber marketing and forestry in Great Britain. (439—446. old.

A mindössze 5 százalékos erdősültségű Angliában a belföldi fa számára nemrégén még alig volt piac található.

Még pedig azért, mert a háború alatt minden értékesebb állományt kihasználtak s a visszamaradt silány erdők is nagyobbrészt távol fekszenek a piacoktól és így anyaguk egyáltalán nem tud versenyezni a korlátlan, könnyű és olcsó behozattal.

Ennek a helyzetnek természetes következménye pedig az volt, hogy a szétdarabolt, csekély jövedelmet adó erdővel a birtokos jóformán semmit sem törődött és miután erdőtisztet nem tudott tartani, a háború után állami támogatással megindított erdősítés sem hozta meg a kívánt eredményt.

A kiváló üzleti érzékkel rendelkező angol szakkörök azonban hamarosan meglátták, hol kell megfogni a kérdést.

Először piacot kellett teremteni a belföldi fának, jó árat biztosítani a birtokosnak, mert csak így volt remélhető, hogy az általános érdeklődés felébred az erdőgazdaság iránt.

A Belföldi Fát Értékesítő Szövetkezet (*Home Grown Timber Marketing Association*) formájában ma egy életerős és kitűnő politikával dolgozó szervezet működik Angliában, amely egy kalap alá hozta a birtokosokat és kereskedőket és alosztályaival az egész országot behálózta.

Ez a szövetkezet a tagdíjakból és a közvetített üzletek után fizetett jutalékokból tartja fenn magát; az erdőbirtokosok erdőterületük nagysága arányában fizetnek tagdíjat.

A szövetkezet a legelőnyösebb feltételeket tudja közvetíteni tagjainak és vitás esetekben választott bírói hatásköre is van.

Munkáját nagyban támogatja a Nemzeti Belföldi Fagazdasági Tanács (*National Home Grown Timber Council*) nevű szervezet. Ez a statisztikai adatok összegyűjtésével, az erdei termékek használhatóságának vizsgálásával és propagandájával foglalkozik és költségeit az erdőterület gyarapítása céljából alakított Erdészeti Bizottság (*Forestry Commission*) fedezi.

Murphey: Közös faértékesítés. (Cooperative timber marketing.) 448—451. old.

Az előbbi közleményben ismertetett angolországi intézmény alapján az amerikai erdőbirtokosoknak ad néhány jó tanácsot a faértékesítés céljából való társulás megoldására.

Felsorolja a társulás előnyeit (amire azért van szükség Amerikában, mert a még mindig folyamatban lévő túltermelés mellett tisztára a vevő diktálja a piacot) és részletesen ismerteti a szövetkezeti munka kereteit és lebonyolítását.

Jemison: A fa súlyvesztése légköri viszonyok behatására. (Loss of weight of wood due to weathering.) 460—462. old.

Az Idaho államban végzett nagyon érdekes kísérletek azt igazolják, hogy pusztán légköri behatások következtében (ha tehát azokhoz gomba által okozott korhadás nem járul) a fa súlyesökkenése egészen jelentéktelen.

Szerző $\frac{1}{2}$ —2 vastag és 18" hosszú, kemencében mesterségesen kiszáritott farudakat rakott ki vashuzalokra fektetve kb. 50 cm nyire a talaj színe fölé, részben teljesen fedetlen területen, részben félárnyék, illetőleg egész árnyék alá.

A megfigyelések 7 éven keresztül tartottak és úgy történtek, hogy időről-időre a rudakat 105 C^o-nál kiszáritotta és súlyukat pontosan lemérte.

Ezzel a többszörös mesterséges kiszáritással megakadályozta a korhadást okozó gombák fellépését.

A nyert eredmények szerint a 2" vastag rudak teljes nap-sütésben 7%-ot, teljes árnyékban 2.7%-ot, az $\frac{1}{2}$ " vastag rudak pedig 16.4, illetőleg 9.4%-ot vesztek eredeti (száraz) súlyukból 7 év alatt.

Brown: Az észak-kaliforniai erdei tüzek leküzdésének elősegítésére készült közlekedési tervek vázlata. (Design of national forest transportation plans to meet the fire control problem in Northern California.) 490—495. old.

Észak-Kaliforniában az erdei tüzek által okozott óriási károk csökkentésének első feltétele egy megfelelő *úthálózat* kiépítése.

Szerző először azokat a szempontokat ismerteti, amelyek a tüzek elleni védekezés kérdésével kapcsolatosan alapelvek gyanánt leszögeztettek és részletesen beszámol 8 „kísérleti“ erdőgazdaság területén végzett pontos fölvételekről, az alkalmazott rendszabályokról és az elért eredményekről.

Miután Kaliforniában az erdőgazdálkodás belterjessége is a tüzek leküzdésének hatályosságán múlik, ez pedig, mint említettük, az úthálózat függvénye, elsősorban azt kellett megállapítani, hogy

1. mennyi időre van szüksége a tűzoltó legénységnek a tűzfészek elérésére,

2. milyen berendezkedés szükséges minden erdőgazdaság részére, hogy a keletkező tüzekkel önmaga megbirkózzék és

3. a rendes közlekedő utakon felül mennyi „stratégiai“ tűz-megközelítő ösvényre van szükség.

A tűz-megközelítéssel kapcsolatosan pontos időtanulmányokat kellett végezni, de felölelte a munkaprogramm egy olyan úthálózatnak a tervezését is, amely az adott viszonyok között a legjobban megfelel a tűzvédelem követelményeinek. Ezekhez a tervekhez járult természetesen a megfelelő költségek kiszámítása is.

A kivitel során elsősorban részletes térképek készültek a megfigyelés alá vett erdőkről, amelyek nemcsak a talaj-, terep-, állomány- és útviszonyokat tüntetik fel, hanem a 4 *gyűlékonysági osztályba* sorolt talajtakaró növényzet minőségét, valamint az egyes területekre vonatkozólag a tüzek keletkezésének gyakorisági adatait is.

A térkép, valamint a megközelítéssel kapcsolatosan végrehajtott időtanulmányok és az egyes állományok értékelése alapján történt azután a tűzjelző állomások elhelyezésének és a tűzoltó legénység számának, felszerelésének és minden egyéb tűzbiztonsági intézkedés mérvének a gazdaságosság figyelembevételével való végleges megállapítása.

REVUE DES EAUX ET FORÊTS. 1937. 5. sz.

Buffault: A Pinus maritima tenyészet Gascogne dűnáin. (Sur la végétation du pin maritime dans les dunes de Gascogne.) 401—407. old.

A címben szereplő fanemnek a tengerpart közelében lévő homoktalajokon való szerepét fejtegeti.

Putod: Elgyepesedés Algir új erdősítéseiben (Action de l'enherbement sur les reboisements en Algérie.) 412—426. old.

Algir egyes helyein a beerdősített területek erősen elgyepesednek, elgyomosodnak.

Szerző rámutat arra, hogy az erdősítést csak úgy lehet megmenteni, ha a gyepek kiirtását idejében tökéletesen végrehajtják.

Rabouille: Az erdő, a papír és az újság. (La forêt, le papier et le journal.) 427—431. old.

Szerző a francia erdők jövedelmezőbbé tételének egyik módját a papírgyártáshoz alkalmas fanemek fokozottabb tenyésztésében látja. A világ papírszükséglete folytonosan növekszik. Ennek megfelelően új erdőgazdasági módszereket kell életbe léptetni. Új fanemeket kell bevezetni, főként túlevelűeket, hogy minél több olyan fa legyen termelhető, amely a papírgyártásra alkalmas. Szerző Franciaországban főként a magánerdők megfelelő átalakítására gondol. Ezek általában rövid vágásfordulóban kezelt erdők.

Könnyebb bennük a fanem-változtatás, mint a természetes felújulásra berendezett hosszú vágásfordulójú, állami erdőkben. A művelés alatt nem álló területek beerdősítésénél is figyelemmel kell lenni arra, hogy a papírgyártáshoz szükséges fa termelésével a jövedelem jelentékenyen fokozható.

REVISTA PĂDULIROL. 1937. 5. sz.

Az erdei fmagvak. (Semintele forestiere.) 556—599. old.

A lap szerkesztősége olyan ismertetéseket kért a szakközönségtől a „Napi problémák“ c. rovata részére, amelyek az erdei fmagvak gyűjtését, eltartását tárgyalják s mindazt, ami a magjósága és megbízhatósága szempontjából a szakembert érdekelheti. Kilenc tanulmány érkezett be és pedig *Eliescu, Ene, Brețcanu, Silian, Magdaș, Dimitrescu, Rădulescu, Chirișescu*, és *Diaconescu* szerzőktől.

Eliescu és *Ene* a fmagvakat pusztító rovarok elleni védekezési eljárásokat ismertetik. Az első cikk főként a *Laspeyresia strobilella* L. nevű lepkére hívja fel figyelmünket, amelynek álcái a lúcfenyő tobozait pusztítják, *Ene* pedig magvakat a fán, lehullás után, a raktárban, vagy elvetés után a csemetekertekben pusztító rovarok, emlősök és madarak elleni védekezést tárgyalja.

A többi hét tanulmány a magvak gyűjtéséről, kezeléséről, válogatásáról, csomagolásáról, szállításáról s a magpergetésről szól. *Brețcanu Silian* és *Dimitrescu* cikkei főként a lúcfenyőmaggal foglalkoznak, *Rădulescu* és *Magdaș* pedig a jegenyefenyőmaggal és a tölgyekkel. *Chirișescu* és *Diaconescu* a magvak gyűjtésénél Dobrudzsában alkalmazott eljárásokat tárgyalják. Utóbbi a kocsányos tölgy egy későn virágzó válfajára hívja fel a figyelmet.

ŠUMARSKI LIST. 1937. 6. sz.

Bobkov: Erdőbecslés légi fényképfelvételek alapján és azok helyes értékelése. (Aerofototaksacija i dešifrovanje šumskih aerosnimaka.) 273—303 old.

Az az aggodalom, amelyet az erdőrendezők a légi felvételek alapján készült erdőbecslési munkálatok gyakorlati értéke szempontjából jogosan felhoztak, mindinkább el fog oszlani és az erdőrendezésnek ez a módja feltétlenül megbízható eredményeket fog szolgáltatni. Szerző röviden megemlíti azokat az eljárásokat, amelyeket orosz nyelven A. K. *Pronjin* 1935-ben „Utasítások az erdészeti légi felvételek használhatóságára vonatkozólag“ című könyvében leír.

A továbbiakban ismerteti a felvétel technikáját és a leggyakrabban használt műszereket, részletezi az erdőfelmérés és

erdőbecslés lehetőségeit és az összes kísérletezések alapján a következő végeredményt állapítja meg: Az erdősült és be nem erdősült területek határai elég pontosan rögzíthetők. A fanemek megállapítását illetően elegendően faállományoknál úgyszólván hibátlan munkát lehet végezni, elegendően faállományoknál a hiba 0.2—0.3 elegyarányszám között mozog. A termőhelyi jóságot elegendő pontossággal meg lehet állapítani, ha több termőhelyi fokozatot összevonunk csoportokká. Sok fokozat alakítása a becslés megbízhatóságának rovására megy. Ugyanez áll a faállomány átlagkorának rögzítésére vonatkozólag is. A záródás megállapítása elegendő pontossággal végezhető. A fatömeg megbecslésénél az átlagos hiba 14%. Az egyes faegyedek mellmagassági átmérőjét csak a fa koronájának a fa vastagságához való arányából következtetés útján lehet megállapítani, miután légi felvételeken a fáknek csak a koronája látható, de vastagsága sohasem.

Zubović: Magassági görbék (Visinske krivulje 304—306. old.

A magassági görbék szerkesztésének különböző módzatait tárgyalja.

Plavšić: Újabb kritikai felfogás a talaj tiszta jövedelmének elméleti megállapításáról. (O novijoj kritici teorije zemljišnog čistog prihoda.) 307—325. old.

Minthogy az erdő igen fontos nemzetgazdasági tárgy, az erdésznek figyelemmel kell kísérnie a nemzetgazdaságnál szokásos irányzatokat. Felsorolja *Pressler, Faustmann, Heyer, Judeich, Hufnagel* stb. nagynevű német erdészek tanítását az erdőérték-számítástan alapelveiről. Majd az újabb idők neves, jobbára német erdészeti íróinak felfogását ismerteti, amely többé-kevésbé kritika tárgyává teszi a régi elfogadott alapelvek egyikét-másikat. Megállapítja, hogy ma az érték fogalmáról nagyon különböző s egymástól eltérő nézetek és nemzetgazdasági felfogások vannak.

De mindannyian megegyeznek abban, hogy az érték végeredményben a gazdasági alanyok és a gazdasági javak között fennálló viszonynak az eredménye, amely ilyenformán mindenkor az embertől függ, aki a tárgyak és javak értékét saját megítélése szerint szabja meg. Innen van, hogy tárgyilagos erdészeti és közgazdasági írók műveiben az „érték” szót minden olyan esetben elkerülik, ahol e szó használatával zavart okozhatnának. Hiába vannak azok a komplikált erdőértékszámítási képletek, az igazi gyakorlati értéket nem ezek, hanem a gazdasági életben jelentkező mindenkori kereslet és kínálat szabja meg.

KÜLÖNFÉLÉK

SZEMÉLYI HÍREK.

A földművelésügyi minisztérium vezetésével megbízott magyar királyi miniszterelnök előterjesztésére, a magyar királyi erdőmérnökök személyzeti létszámában *Pászthory Ödön* főerdőtanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet, továbbá *Botos Sándor*, *Kachelmann Ottó* és *Glóser Dezső* főerdőmérnököknek a magyar királyi erdőtanácsosi címet és végül *Kricsfalvi Viktor* segéd-erdőmérnöknek a magyar királyi erdőmérnöki címet és jelleget adományozom.

Kelt Budapesten, 1937. évi június hó 30. napján.

Horthy s. k.

(3.304/eln. II.—1./1937. F. M. szám.) *Dr. Darányi Kálmán s. k.*

*

A földművelésügyi minisztérium vezetésével megbízott magyar királyi miniszterelnök előterjesztésére a magyar királyi erdőmérnökök személyzeti létszámában *Várady Mihály* főerdőtanácsosi címmel felruházott magyar királyi erdőtanácsost magyar királyi főerdőtanácsossá a VI. fizetési osztályba kinevezem.

Kelt Budapesten, 1937. évi június hó 30. napján.

Horthy s. k.

(3.301/eln. II.—1./1937. F. M. szám.) *Dr. Darányi Kálmán s. k.*

*

A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére, *Lászlóffy Ernő* kir. közalapítványi főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott királyi közalapítványi erdőtanácsost királyi közalapítványi főerdőtanácsossá a VI. fizetési osztályba kinevezem, *Schenkengel László* királyi közalapítványi főerdőtanácsosnak a királyi közalapítványi igazgatói címet és az V. fizetési osztály jellegét adományozom.

Kelt Budapesten, 1937. évi június hó 30. napján.

Horthy s. k.

(7.217/1937. eln. szám.)

Dr. Hóman Bálint s. k.

*

A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére, a királyi közalapítványi tisztviselők egyesített létszámának erdészeti csoportjában *Klausberger Károly* királyi

közalapítványi főerdőtanácsosnak a királyi közalapítványi igazgatói címet és az V. fizetési osztály jellegét adományozom.

Kelt Budapesten, 1937. évi június hó 30. napján.

Horthy s. k.

(7.219/1937. eln. szám.)

Dr. Hóman Bálint s. k.

*

A magyar királyi földművelésügyi minisztérium vezetésével megbízott magyar királyi miniszterelnök a magyar királyi erdőmérnökök személyzeti létszámában, vitéz *Fejes József* m. kir. erdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott m. kir. főerdőmérnököt a VII. fizetési osztályba magyar királyi erdőtanácsossá kinevezte. (1937. évi június hó 25.-én kelt 3021. II—1. Eln. 1937. F. M. számú rendelet.)

*

A magyar királyi földművelésügyi minisztérium vezetésével megbízott magyar királyi miniszterelnök, a m. kir. erdőmérnökök személyzeti létszámában *Velics Gyula* főerdőmérnöki címmel és jelleggel felruházott m. kir. erdőmérnököt a VIII. fizetési osztályba m. kir. főerdőmérnökké és *Rácz József* erdőmérnöki címmel és jelleggel felruházott m. kir. segéderdőmérnököt a IX. fizetési osztályba m. kir. erdőmérnökké kinevezte. (1937. évi június hó 19.-én kelt 2719. Eln. II—1. F. M. sz. rendelet.)

*

A magyar királyi földművelésügyi minisztérium vezetésével megbízott magyar királyi miniszterelnök a m. kir. erdőmérnökök személyzeti létszámába *Kovács István*, *Szigyártó Zoltán*, vitéz *Takáts Ferenc*, *Gellért Géza*, *Bartha Lajos*, *Terényi József*, *Stefáns István* és *Suhayda Károly* okl. erdőmérnököket ideiglenes minőségű m. kir. erdőmérnökgyakornokokká kinevezte. (1937. évi június hó 19.-én kelt 2866—II—1. Eln. 1937. F. M. számú rendelet.)

*

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a vezetése alatt álló minisztérium kir. közalapítványi tisztviselőinek egyesített létszámában, *Szoják Károly* és *Tóth János* kir. közalapítványi erdőmérnököket kir. közalapítványi főerdőmérnökké a VIII. fizetési osztályba, *Genersich László* kir. közalapítványi segéderdőmérnököt kir. közalapítványi erdőmérnökké a IX. fizetési osztályba, *Zala Dezső* és *Zólogy Imre* kir. közalapítványi erdőmérnök-gyakornokokat kir. közalapítványi segéderdőmérnökké a X. fizetési osztályba, végül *Balsay Miklós* és *Tanka Sándor* okl. erdőmérnököket kir. közalapítványi erdőmérnök-gyakornokokká kinevezte.

1937. évi június hó 30.-án. (6794/1937. eln. szám.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Révay* Ferenc m. kir. erdőtanácsost Miskolcra Győrbe, a m. kir. erdőigazgatóságához áthelyezte.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Burdáts* János m. kir. erdőmérnököt Debrecenből Balassagyarmatra, *Baráth* Béla m. kir. segéderdőmérnököt Balassagyarmatról Szikszóra, a m. kir. erdőfelügyelőségekhez és *Nagy* Dezső m. kir. segéderdőmérnököt Szikszóról Debrecenbe, a m. kir. erdőigazgatóságához áthelyezte.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Rőczei* Géza m. kir. erdőmérnököt a bányai m. kir. erdőhivatal vezetésével megbízta.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Kertész* István m. kir. erdőmérnököt Szeged-Királyhalmáról Szombathelyre, a m. kir. erdőigazgatóságához áthelyezte.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter *Braxatorisz* Zoltán m. kir. főerdőmérnököt Székesfehérvárról Miskolcra, a m. kir. erdőigazgatóságához és *Nagy* Jenő m. kir. főerdőmérnököt Miskolcra Esztergomba, a m. kir. erdőfelügyelőséghez áthelyezte.

*

Gerlai Arnold okl. erdőmérnök, az eberswalde-i erdészeti főiskolán június hó 23-án az erdőgazdaságtudományok doktorává avattatott.

A M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Nyári Egyeteme iránt megnyilatkozott nagy érdeklődésre való tekintettel, az idei tárgysorozat erdészeti vonatkozású részre Dr. vitéz *Bokor* Dezső egyetemi m. tanár: „Az épületfa gombásodása és az ellene való védekezés“ című 2 órás előadásával bővül, amelyet f. é. augusztus 13-án és 14-én (péntek és szombat) reggel 8—9 óráig fog megtartani.

A TEMETVÉNYI ERDŐRENDTARTÁS.

Lapunk februári füzetében jelent meg *Matusovits* Péter ny. miniszteri tanácsos tollából *Ethey* Gyula „Vágvölgyi Krónika“ című, rendkívül érdekes gazdaságtörténeti tanulmányának színes hangú méltatása, amely olvasóink körében általános érdeklődést keltett.

Egyesületünk anyagi viszonyai, sajnos, nem engedték meg, hogy *Ethey* könyvének néhány különleges részletét szószerint idézhessük, de a sok közül egyet mégis ki kell emelnünk.

Ugy véljük, hogy szolgálatot teszünk vele a magyar erdőgazdaság-történet adatgyűjtőinek, ha ideiktatjuk annak az írásbeli rendelkezésnek a teljes szövegét, amely első ízben szabályozza hazánkban pontosan körvonalazott alapelvek szerint egy nagy magánuradalom erdőgazdaságának az ügyvitelét.

Ez a híres temetvényi erdő-rendtartás 1766-ból, amely a gyakorlatban olyan jól bevált, hogy csakhamar országszerte ismertté lett és még az 1791:LVII. t.-c. tárgyalásainál is — amely tudvalevőleg első magyar erdőtörvényünk — mintául szolgál.

Az eredeti okmány *Etthey* Gyula tulajdonában van és szövege szószerint a következő:

„A címzett biráknak, hivataloknak és községeknek üdvözet!

A jobbágyoknak és más idegen embereknek kihágásai folytán utolsó romlásra jutott, irtással, mészégetéssel, szén- és hamu-égetéssel tönkretett temetvényi erdőknek, hasonlóképen a patakokban fogott halak és rákoknak védelme szükséges. A most Lukán tartott uriszék határozatait mint a magas uradalom igazgatója alábbikában közlöm oly célból, hogy a kihágók felelőségre vonassanak. És pedig:

Először: Az uradalom engem igazgatóvá választva, mellém egy fő és egy alerdésszt osztott be az erdők védelmére és az alábbi szabályokat állapította meg. Mivel azonban ez a főerdész és helyettese a rájuk bízott ügyeknek kellő ellátására nem volnának elegendők, azt is elrendelte az uradalom, hogy segítségükre minden faluban józan és megbízható csőszök választassanak. Ha pedig ezek a főerdész és alerdész parancsának ellenkeznének, ne csak hivatalukból csapassanak el, hanem az urad. igazgatótól büntetésüket is elvegyék.

Másodszor: A szabad erdőkben úgy mint eddig ezután is szabad az uradalmi jobbágyoknak házi szükségletre fát és tölgyfát vágni, eladásra azonban tölgyfát kivinni tilos. Egyebet az igazgató ur utalványával kivihetnek, valamint szabad erdőből földön heverő fákat. Nyers fát idegeneknek vágni nincs megengedve.

Harmadszor: Ha valaki a jobbágyok közül — a mit Isten távoztasson el — tüzkárt szenvedne, az illető jelentkezzék az igazgató urnál és az utalványt nyer, hogy a főerdész felügyelete alatt véderdőből is vág hasson. Temetvényi uradalmi jobbágy, avagy idegen pedig ha véderdőből engedély nélkül fát vág azt az igazgató úr könyörtelenül — bárkinek alattvalója is — 12 forintra bünteti, vagy harminc botot kap.

Negyedszer: Hogy a temetvényi uradalomnak erdeiből valami haszna is lehessen, a jobbágyok eladásra vitt minden szekér fa után két garast fizetnek az uradalomnak. Otthon fát eladni, vagy a Vágra vinni senkinek sem szabad; a kinek eladó fája van, az köteles az ő urának ölét 75 dénárjával eladni. Idegen emberek a

kik utalványt kapnak az igazgató urtól rögtön fizetnek neki minden szekértől hat garast, a csőszöknek pedig 12 pénzt, hogy annál jobban vigyázzanak az erdőre. A kik a Vág mögé, vagy máshová visznek eladófát — nem fizetnek garast az uraságnak. Azon célból pedig, hogy megállapítható legyen kik visznek és mennyi fát a Vág tulsó partjára — az ujfalusi és pöstyéni kompot elkerülni, a fa elvesztése és 24 pácza büntetés terhe alatt megtiltatik. A Vág másik partján lakó jobbágyok ha saját szükségletükre utalványt nyernek — az uraságnak szekerenként egy garast fizetnek.

Ötödször: A szegénység kéréstére megengedtük, hogy korlátolt mértékben kecskéket tarthassanak ugyan, de ügyelniök kell arra, hogy fölös számmal ne legyen és azokat véderdőben ne legeltessék. Tölgygallyakat tépniök 24 pácza terhe alatt tilos. Juhászoknak kölöne nélkül való kutyákat tartaniok nem szabad, az anélkül kóborlókat az erdészek és csőszök lelőhetik, nemkülönben a patakokban tartott kacsákat is.

Hatodszor: Hamut készíteni az egész uradalomban tilos; szénégetők minden rakástól egy forintot, mészégetők egy kemenctől egy tallért fizetnek az uraságnak, mely összeget az erdész szedi be és átad az igazgató urnak. A ki szenet és meszet égetni óhajt, tartozik szándékát az igazgató urnak bejelenteni, ellen esetben a kiegészített árut az uradalom elkobozza.

Hetedszer: Jövőben egy jobbágynek sem szabad legelőt feltörni, irtani, vagy bővíteni 12 forint birság terhe alatt, ugyszintén véderdőben kerítésekre tölgyfa vesszőt vágni. Szigetekben vesszőt vágni mindenkinek szabad. Hogy azonban a kertek, rétek, vagy más helyek kerítéseit évente ne kelljen megújítani — juhászoknak, eselédeknek és mindenkinek tilos a kerítéseket szétszedni. Nem engedelmeskedők testi büntetésben részesülnek. Földeken, réteken utakat és gyalogutat vágni tilos ugyancsak szigorú büntetés terhe alatt.

Nyolezadszor: A temetvényi uradalomban senkinek sem szabad vadászni, halat és rákot fogni, reggel és este lesre járni — még a csőszöknek sem — ha csak nem küldi ki őket az uraság.

Kilencedszor: Ha makk és bükkmag terem, sem jobbágynek, sem idegennek nem szabad az igazgató ur tudta nélkül disznókat az erdőbe hajtani az állatok elvesztésének terhe alatt; — annál kevésbé fogadhatnak be másokat. Ez vonatkozik a plébános és tanító urakra is, kiknek halat-rákot fogni nem szabad — ugyszintén vadászni sem. Azoncélból, hogy mindenki tudja mely erdők tilosak az uradalomban — azok nevei a következők: (felsorolva a vonatkozó dülőnevek.)

Végül az összes uradalmi jobbágyok vegyék tudomásul, hogy keréktalpakat és küllőket kereskedőknek a Vágra eladni

tilos; akit ezen rajta érnek, az illető a fát elveszti és 12 forint pénzbüntetést, illeve 30 pálcát kap. Ez a községi bognároknak ninesen megtiltva — úgy azonban, hogy valami csalás, vagy fortély ne történjék és főlöszlegesen az említett faanyag ki ne vitessék.

Egyúttal közzétesszük, hogy zsellérek, szolgaszemélyek gondatlanságából tűz támadhat, ennélfogva az összes temetvényi urak nevében meghagyjuk, hogy a tűzre szigorúan ügyeljenek, mert ha valakire ilyen gondatlanság beigazolást nyer — az illető az egész uradalomból kiűzetik.

A bírák tehát hívják össze minden falu lakosságát és velük a temetvényi uradalom úriszékének ezen határozatait közöljük, hogy senkinek se lehessen kifogása, hogy erről az ügyrendről tudomása nem volt. Kelt Lukán, 1766 április 24-ikén. A temetvényi uradalom igazgatója és a jobbágyok ura, Sándor Ferenc s. k.“)

UJFAJTA ENYV RÉTEGELT LEMEZEK GYÁRTÁSÁHOZ.

A furnírgyártásnak nem jelentéktelen részletkérdése a ragasztóanyag.

A gyárak általánosságban olyan ragasztószert használnak, amelynek alapanyaga az emberi táplálkozás és az állattakarmányozás céljaira is felhasználható (kazein, albumin, szójabab stb.).

Oroszországban azonban, ahol az utóbbi évek gyenge terméseredményei következtében minden, az emberi és állati táplálkozás szükségleteit fedező nyersanyag fokozott értékűvé vált, az újabb időben azon fáradozik a kísérletügy, hogy az egyre fejlődő furníripar számára valamilyen más anyagot biztosítson.

Az orosz szaklapok most arról adnak hírt, hogy a kísérletek eredménnyel jártak és a *ricinusolajban* megtalálták azt a megfelelő ragasztóanyagot, amely műszaki szempontból minden követelménynek megfelel és felhasználása révén nem csökkenti az élelmiszerkészleteket.

Mert a gyógyszer-célokra szükséges csekélyebb mennyiségben felül a ricinusolajat éppen mérgező hatása miatt még takarmányozásra sem lehet felhasználni.

Ragasztószert előállításához 100 rész olajat 500—550 rész vízzel kell keverni, amihez, — a magvak fehérjetartalma szerint — kisebb-nagyobb mennyiségű albumint, oltott meszet vagy marónátront adnak.

Az így előállított ragasztóanyagból m²-ként 150—180 gr szükséges.

A szilárdsági vizsgálatok adatai szerint az ezzel az enyvel ragasztott lemezek ellenállása kereken 20 g/cm volt.

Miután az előállítás költségei ricinusolaj használata mellett 30—40%-kal csökkennek és az olaj mérgező hatása a faanyagnak a gombategeséggel szemben való ellenállóképességét nagymértékben emeli, érthető, hogy a faipar körében nagy várakozással tekintenek a további kísérletek elé.

VÖRÖS ÉS KÉK REVESEDÉST MUTATÓ JEGENYEFENYŐBŐL KÉSZÜLT CELLULÓZE.

Az az egyre növekvő igénybevétel, amely a papírfogyasztás és a hadiipar szükségleteinek kielégítése céljából mindinkább súlyosabb feladatok elé állítja az erdőgazdaság teherbíróképességét, arra ösztönzi a kutatókat, hogy a nyersanyag elbírálása tekintetében a legnagyobb lelkiismeretességgel és takarékossgal járjanak el.

Középeurópai viszonylatban a gombabetegség által megtámadott fenyőanyagot általában cellulózegyártásra alkalmatlannak minősítik. A kék revesedésről ugyan beigazolást nyert, hogy sok esetben csak szépséghiba, de a vörös revesedés által megtámadott fának az átvételét a kereskedő minden esetben megtagadja.

Érdekes, hogy a nagy erdővagyonnal rendelkező Oroszországban történtek az első kísérletek a vörös és kék revesedés által megtámadott fa cellulóze-értékének pontos megállapítására.

A vizsgálatokhoz használt jegenyefenyő-törzsekről megállapították, hogy vörös revesedésüket a *Fomes pinicola* és *F. roseus* nevű gombák okozták, aminek következtében a fatest egész anyagának mintegy 60—70%-a beteg volt.

A feldolgozás azonban azt a meglepő eredményt adta, hogy a gomba által megtámadott faanyag általában valamivel több cellulózt szolgáltat, mint az egészséges fa, különösen kék revesedés esetén, ahol 50% cellulózt nyertek az egészséges anyagból legfeljebb kikerülő 45%-kal szemben.

A beteg fából nyert cellulóze színében különbözik az egészséges fa cellulózjától, mert a kék revesedés által megtámadott fa cellulózja kékes színezetű, a vörös revesedésben szenvedő fapé pedig feltűnően világos. A szintelenítési eljárás után azonban semmilyen színbeli különbség nem tapasztalható.

A beteg fából nyert cellulóze műszaki tulajdonságai 10—15%-kal alacsonyabb értékeket szolgáltatnak ugyan, mint az egészséges fa cellulózeja, de egyébként ipari célokra egészen jól használható, különösen, hogy ha egészséges fából származó anyaggal keverik.

Fa- és építési anyagok tájékoztató árai július hónapban.

I. FAÁRAK

termelők és nagykereskedők közötti forgalomban:

A) Lombfaanyagok.

1. Gömbfa m³-ként ab feladóállomás:

	Pengő
Tölgy, commerce	25—30
30 cm felül	42—50
Tölgyfournier, tönk 45 cm felül	70—80
Bükk 30 cm felül	32—40
Gyertyán 25 cm felül	28—45
Kóris 35 cm felül	42—50
Jávor 30 cm felül	42—50
Szil	28—40
Éger, commerce	30—35
30 cm felül	35—55
Nyár (gyufafa)	25—30
Nyár 50 cm felül	40—50
Kóris bognárfa 10 t wg.	300—320
Szil « 10 « «	260—280
Akác « 10 « «	360—370
Akácoszlop 10 t wg.	380—390

2. Fűrészelt lombfaanyag m³-ként budapesti paritásban + forgalmi adó:

	Pengő
Tölgy, merkantil, szélezet-	120—130
len	
Kóris, I. o.	130—140
Szil, I. o.	90—100
Gyertyán, jobb	90—100
Jávor, I. o.	130—140
Éger, merkantil	90—120
Nyár	—
Hárs, merkantil	100—110
Bükk, gőzölt, I. o. szélezett	110—120
Bükk, « I. o. szélezetlen	100—110
Bükk, gőzöletlen, «	—

3. Tüzifa.

A Faforgalmi Rt. által a termelőknek július hónapban 10.000 kg-ként fizetendő
á t v é t e l i á r a k p e n g ő b e n
budapesti paritásban, I. osztályú áruért a következők:

	Hasáb	Hasított dorong	Dorong	Vékony dorong	Tuskó
Bükk ... .. 1935/36. évi	301	287	264	223	261
Gyertyán ... .. «	291	276	252	216	244
Cser, tölgy, kóris ... .. «	267	249	225	190	225
Egyéb keményfa ... .. «	253	239	215	180	215
Fenyő ... .. «	272	—	223	—	—
Lágy lombfa ... .. «	223	—	193	—	193
Hántolt cser, tölgy ... .. «	—	—	287	—	—

Belföldi tüzifaárak kisebb vételeknél, 10.000 kg-ként, pengőben, budapesti
paritásban, mintegy 80 pengős fuvarral:

	1935/36. évi
Bükk, hasáb	425—440
« dorong	360—365
Gyertyán, hasáb	380—395
« dorong	350—365

	1935/36. évi
Cser és tölgy hasáb	365—380
„ „ „ dorong	335—345
Akác, hasáb	345—355
„ dorong	325—330
Hántolt fa	420—425

(Nagyobb tételeknél a mennyiség, szállítási határidő és előleg szerint az árak megfelelően alacsonyabbak.)

Román tűzifaárak helyt leadóállomás, 10.000 kg-ként, pengőben :

	I. árkörzet	II. árkörzet
I. o. bükk, hasáb	270—310	315—340
Egyéb bükkfa	255—295	300—325
Tölgy, cser stb.	250—290	300—325
Hántolt tölgy	270—310	315—340

(Az árkörzetek beosztását lásd 1935. évi július—augusztusi lapszámunk III. jelzésű oldalán.)

	Pengő	Pengő
4. <i>Egyéb faanyagok:</i>		Tölgdonga, I-a, akója ... 3·20—5·80
Bükk keréktalp, drb	—	„ „ II-a „ ... —
Kóris „ „	0·36—0·38	I. o. tölgyparketta méret szerint ... 9—10
Nyirfarúd, „	1·70—1·80	II. o. „ „ „ „ ... 8—9
		I. o. bükkparketta ... 5·00—5·50
		II. o. „ „ „ „ ... 4·50—5·00

B) Fenyőfaanyagok.

6. <i>Budapesti fenyőfa-detailárak</i>	Pengő	Román V. oszt. jegenye	Pengő
<i>m³-ként</i>		széles	55—58
ab raktár:		Léc, 4—6 m	58—61
	Pengő	Súlyáru (D) széles	54—57
Válogatott lúcfenyő	118—130	Faragott fa	42—44
I. oszt. áru 24 mm		Fenyőrúd 7—8 cm; fm-ként 0·26—0·28	
alapon	100—110	Fenyőrúd 9—11 „ „	0·27—0·29
II. oszt. áru 24 mm			
alapon	84—90		
III. oszt. áru 24 mm			
alapon	70—75		
Léc, hosszú	72—74		
Zárléc lúcfenyő	76—78		
Faragott fa alapára	54—56		
Fűrészelt fa 6 m-ig	72—75		
Zsindely ezre, 18 collos	—		

b) *Oszt. áru helyt Budapesten:*

	(Schilling + 13 ^o / ₁₀₀ felár)
Széles építési anyag	69·90
Keskeny „ „	62·20
Léc, 4—6 m	71·20

8. *Faszén:* Pengő

Belföldi I-a 10.000 kg.	500—550
Román faszén I-a	580—600
Retortaszén ab m. h. á.	680—750

II. ÉPÍTÉSI ANYAGOK ÁRAI

Budapest ab gyártelep:

	Pengő
Égetett agyagtégla ezre,	38—42
nagyméretű	30—33
kisméretű	2·70—3·10
1 q égetett mész	5·20—5·90
100 kg portlandcement kb.	

7. *Import fenyőfaanyagok, nagybani árak m³-ként*
ab magyar határ:

a) *Erdélyi áru:* Pengő

Lúc, építő áru U. F. széles	97—100
Román IV. oszt. lúcfenyő	
A. F.	87—90
Román V. oszt. lúcfenyő	
B. F.	75—78

**Az „Erdészeti Lapok“ 1937. évi VII./VIII. füzetének
HIRDETÉSEI.**

A lap irányával nem ellenkező hirdetéseket mérsékelt díjszabás mellett közlünk.

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajtaival szedett hirdetés milliméterenkint 20 fillér. (Egyszeri megjelenés mellett egy egész oldal ára 32 P.) Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajtaival szedett hirdetéseket másfélszeres egységárral számítunk. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Apróhirdetéseknél egy szó 12 fill., állástkereső hirdetéseknel 6 fill.

Külön mellékletek megegyezés szerint.

Adóügyekben előfizetőinknek díjmentesen szolgál felvilágosítással az Adó és Könyvvitel szerkesztősége, IX., Ferenc-körút 37 szám. Telefon: 32-2-60.

*

Szaktanácsadói teendőket, faértékesítést, stb. és minden az erdőgazdasággal kapcsolatos munkát elvállal: *Barsi Nándor* ny. erdőtanácsos, Budapest, IV., Váci-utca 36, I. emelet 5. ajtó. Telefón: 1-896-93

**ERDEI, FEKETE-, LÚC-,
JEGENYEFENYŐT,
VÉKONY GÖMBFÁT
VEZETÉKOSZLOPOK**

céljaira 7—8 méter hosszúságtól felfelé minden hosszban készpénzfizetés ellenében magas áron vásárolunk. Ajánlatokat kérjük

**„UNA“ Faértékesítő rt., Budapest
V., Nádor-utca 21. Telefon: 27-8-59* szám alá**

Erdőbirtokosok és Fakereskedők Faforgalmi Részvénytársasága

Budapest, V., Alkotmány-utca 6.

az ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET székházában

Sürgönycím: Faforgalmi. Telefon: *14-6-49.

A M. Kir. Földművelésügyi Miniszterium 65450/1933. és 65700/1933. számú rendeletei alapján állami ellenőrzés alatt működő vállalat.

Rendeltetése:

1. A belföldi tűzifa megvásárlása, megelőlegezése és átvételétől számított 14 napon belül teljes kifizetése.
2. Bel- és külföldi tűzifának a fakereskedelem útján való értékesítése.

W Mindenféle tűzifát, műfát, valamint tüzi- és műfatermelést a legelőnyösebb egységáron minden mennyiségben vásárolunk.

Winter Hermann Rt.

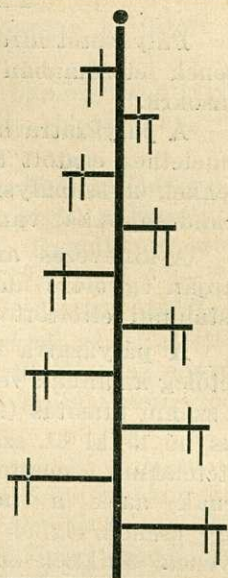
Budapest, V., Vilmos császár-út 72. Tel.: 1-112-69

HŐNIG MÓR

vásárol: erdőket, kitermeléseket,
tűzifát és mindenfajta szerfát; elad:
tűzifát és kemény fűrészanyagokat.

Budapest, VII., Dohány-u. 14. Telefon: 14-36-98.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY.

Nagykőrös megyei város polgármestere nyilvános versenytárgyalást hirdet az 1937—38. fűtési időnyre a városi hivatalok és intézmények részére szükséges:

1950 métermázsra 1937. évi január 1. előtti vágású, hazai származású cser-, tölgy- vagy bükk- alágyujtási dorongfa szállítására.

A közszállítás költségei szabályszerűen biztosítva vannak.

A versenytárgyaláson csakis a város gazdasági ügyosztályán (öreg városháza fsz. 20.) beszerezhető versenytárgyalási hirdetemény és annak mellékletei pontos kitöltésével lehet részt venni.

A versenytárgyalási feltételek kitöltve és szabályszerűen aláírva, legkésőbb *f. évi július hó 21. napjának délelőtti 1/2 12 órájáig* a város gazdasági ügyosztályán, lepecsételt, zárt borítékban: „Ajánlatok a tüzelőanyag szállítására“ jelzéssel ellátva adandók be.

Bővebb felvilágosítással a polgármesteri hivatal szolgál.

Nagykőrös, 1937. évi június hó 28-án.

Dezső Kázmér
 polgármester.

Erdélyben vállalom *erdő-, vagy más birtok kezelését, fatermelés lebonyolítást, felelősség mellett. Fazekas Sándor Salonta. Str. Grigorescu 27.*

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Pályázatot hirdetek a tárcám államerdészeti altiszti személyzetének létszámában megüresedett I. oszt. altiszt- m. kir. erdőőri állásokra.

A pályázatra becsátott állások az 1933. évi 1400. M. E. számú rendelethez csatolt 8. számú kimutatásban megállapított illetményekkel, a szabályszerű lakbérrel és a rendszeresített mellékjárandóságokkal vannak egybekötve.

A kinevezés az 1927. évi 3000. M. E. sz. rendelet 10. pontja alapján egyelőre ideiglenes minőségben történik, de kétévi kifogástalanul eltöltött szolgálat után végleges jellegűvé válik.

A pályázatra becsátott állások felére az 1931. évi III. te., illetőleg az annak végrehajtása tárgyában kiadott 1931. évi 11.720—17. számú utasítás (megjelent a Budapesti Közlöny 1931. évi március hó 15-iki 61. számában) alapján — amennyiben a pályázati feltételeknek megfelelnek — kizárólagos igényjogosultsággal bírnak azok a honvédségnél, határőrségnél, folyamőrségnél vagy csendőrségnél szolgálatot teljesített legénységi állományú egyének, akiknek ez az igényjogosultsága az érdekelt miniszter által kiállított igazolvánnyal elismertetett.

Ha az igazolványosoknak fenntartott ezekre az állásokra igazolványosok nem pályáznának, úgy ezekre, mint a jelen hirdetémmel pályázatra becsátott többi állásra a Vitézi Rend tagjainak és az 1914—1918. évi világháborúban arvonalbeli szolgálatot teljesített, vagy ebből kifolyólag megrokkant egyéneknek — amennyiben a pályázat alá becsátott álláshoz megkívánt feltételeknek megfelelnek — más pályázókkal szemben elsőbbségük van.

A pályázati kérvényhez eredetiben vagy hiteles másolatban a következő okmányok csatolandók:

a) általában:

1. születési anyakönyvi kivonat (keresztlevél);
2. újabb keletű hatósági erkölcsi bizonyítvány, amely a családi állapotot és a politikai megbízhatóságot is igazolja;
3. a magyar honosságot igazoló bizonyítvány, esetleg a magyar állampolgárság fenntartására való igény szabályszerű bejelentését (opciót) igazoló okmány;
4. iskolai végzettséget igazoló okmány;
5. az 1935. évi IV. t.-c. 48. §-a alapján előírt erdőőri szak-képzettséget igazoló bizonyítvány;
6. a jó látó-, hallóképességet és erdőőri szolgálatra alkalmas, erős testalkatot igazoló újabb keletű hatósági orvosi bizonyítvány;
7. az esetleges előző szolgálatot igazoló okmány;

b) igazolványosoknál az a) alatti okmányokon kívül, a 2. és 3. alattiak kivételével az 1931:III. t.-c. alapján kiállított igazolvány;

c) a Vitézi Rend tagjainál az a) alatti okmányokon kívül a Vitézi Rend főszéktartósága által kiállított igazolvány, vagy annak hiteles másolata;

d) az 1914–1918. világháborúban arcvonalbeli szolgálatot teljesített egyéneknél az a) alatti okmányokon kívül a Károly csapatereszt viselésére jogosultságot tanúsító igazolvány, esetleg ennek másolata;

e) a világháborúban arcvonalbeli szolgálatból kifolyólag rokkantá vált nem hivatásos katonai egyéneknél az a) alatti okmányokon kívül a rokkantjáradék élvezetét, illetőleg az ellátásra való igény nélkül hadirokkantá történt nyilvánítást tanúsító lap hiteles másolata;

f) a világháborúban rokkanttá vált hivatásos katonai állományból származó egyéneknél az a) alatti okmányokon kívül igazolvány arról, hogy a világháború alatt szerzett sérüléseiből kifolyólag rokkanttá váltak és sérülési pótdíj élvezetében állanak.

A pályázóknak sajátkezűleg írt és az alábbi kivétellel 2 pengő értékű okmánybélyeggel ellátott folyamodványukat a jelen pályázati hirdetésnek a Budapesti Közlönyben történt megjelenésétől számított 30 napig bezárólag, pontos lakeímük feltüntetése mellett, a m. kir. földművelésügyi miniszterhez címezve, a m. kir. földművelésügyi minisztérium II. főosztályához (Budapest, V. ker., Kossuth Lajos-tér 11. III. em. 311. szám) kell benyújtani.

Az igazolványosok, valamint fenti *c), d), e)* és *f)* pontokban említett elsőbbségi igényjogosultak folyamodványai s ezek mellékletei az 1931:III. t.-c. 17. szakasza, illetve az e törvény végrehajtása tárgyában kiadott 1931. évi 11.720/17. H. M. sz. utasítás második rész II. pontja alapján illetékmentesek.

A tényleges katonai szolgálatban álló igazolványosok szolgálati úton, a nem tényleges szolgálatban álló igazolványosok közvetlenül, a közszolgálatban álló pályázók felettes hatóságuk, a szolgálatban nem állók pedig Budapesten a székesfőváros polgármestere, vidéken pedig az illetékes főispán útján tartoznak kérvényeiket benyújtani.

A pályázati feltételeknek meg nem felelő, hiányosan felszerelt vagy elkésve érkezett folyamodványok figyelembe nem vehetők.

Budapest, 1937. évi június hó 18-án.

M. Kir. Földművelésügyi Miniszter.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

a m. kir. felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyamra való felvételre.

A budapesti felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyam 1937—38. tanévére hallgatók felvétele céljából pályázatot hirdetek.

Az egy évre (2 félévre) terjedő tanfolyam folyó évi *október hó 1-én* kezdődik.

A tanfolyamra rendes hallgatókul oly pályázók vétetnek fel, akik valamelyik hazai gazdasági akadémián, vagy a m. kir. műszaki és gazdaságtudományi egyetem mezőgazdasági fakultásán oklevelet szereztek, akik a szarvasi m. kir. középfokú gazdasági tanintézet képesítő vizsgáját jeles eredménnyel letették, végül, akik középiskolai érettségi bizonyítvány megszerzése után a keréztzeti tanintézetben oklevelet nyertek.

Ha a tanfolyamra rendes hallgató kellő számban nem jelentkezne, úgy korlátolt számban rendkívüli hallgatók is felvehetők.

A tandíj egész évre 50 P., mely félévenként egyenlő (25—25 pengős) részletekben, előre fizetendő. A tanfolyam hallgatói részére internátus áll rendelkezésre. A bentlakás díjtalan és ösztöndíjat helyettesít. A felvett hallgatók ellátásukról maguk kötelesek gondoskodni. A tanfolyam legjobb előmenetelt tanusító és legjobb magaviseletű rendes hallgatóját tanulmányi ösztöndíjban fogom részesíteni.

A 2 pengő okmánybéllyeggel ellátott folyamodványhoz csatolandó a folyamodó végzett tanulmányait igazoló bizonyítvány s ha a folyamodó már alkalmazva volt, az ezen alkalmazást igazoló bizonyítványok is. A mellékletekre 30 filléres okmánybéllyeg ragasztandó.

Az ekként felszerelt és hozzám címezendő kérvények folyó évi *augusztus hó 15-ig* a m. kir. felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyam igazgatóságához (Budapest, II., Hermann Ottó-út 15.) nyújtanóók be.

Budapest, 1937. évi július hó 1-én.

M. Kir. Földmívelésügyi Miniszter.

Nyugdíjas **erdészt**, vagy vadászt, lakás, fűtés ellenében alkalmazunk. Írásbeli ajánlkozásokat: *Abrahámtelki Gazdaság, Tápiógyörgye.*

A tartalomjegyzéket lásd a boríték második oldalán!